

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Інститут _____ **Навчально-науковий інститут економіки і управління**
Кафедра _____ **економіки і права**

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту

Завідувач кафедри

_____ Шеремет О. О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ Заїнчковський А. О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 20__ р.

« ___ » _____ 20__ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності _____ 051 «Економіка»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ «Економіка підприємства»

на тему: _____ «Діагностика та обґрунтування напрямків підвищення ефективності господарської діяльності підприємства»

Виконав здобувач 4 курсу групи ЕП 4-16ск Базунц Марина Самвелівна
(прізвище та ініціали)

Керівник Жебка Валентин Володимирович _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Рецензент _____ Ткаченко О.М. _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній роботі немає запозичень із праць інших авторів без відповідних посилань.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2020 р.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота за спеціальністю 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка підприємства» – Національний університет харчових технологій. – Київ 2020.

У дослідженні висвітлені економічна сутність ефективності діяльності підприємства, основні теоретичні основи її формування та методичні підходи до її зростання. Розкриті основні поняття, категорії, нормативно-правові акти, що регламентують напрями підвищення діяльності підприємства.

Проведено аналіз ринку молочної промисловості України, техніко-економічних та фінансових показників діяльності публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод», здійснено діагностику процесу підвищення ефективності діяльності підприємства та визначені основні проблеми щодо її функціонування.

Розроблено практичні рекомендації з удосконалення процесу підвищення ефективності діяльності товариства з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод».

Ключові слова: прибутковість, процес зростання прибутковості, прибуток і рентабельність, вдосконалення прибутковості діяльності.

ANOTATION

Qualification of the robot for specialty 051 “Economy” for professional and professional programs “Economy of the economy” - National University of Gothic Technologies. - Kyiv 2020.

At the current level of economy, there is efficiency and effectiveness of the business, the basic theoretical basis of the formal form and methodical approach to development. Rose of basic understanding, category, normative and legal acts, which are regulated directly by the right of business.

The analysis of the dairy industry of Ukraine, the technical and economic indicators of the public partnership of the Yagotinsky Butter Plant, and the diagnosis of the main business were carried out.

Practical recommendations have been scrutinized due to the process of increasing the effectiveness of the partnership with the subsidiary “Yagotinsky creamery”.

Key words: profitability, process growth profitability, profitability, profitability, profitability.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ТА ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМКІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Економічна сутність та значення господарської діяльності підприємства.....	6
1.2. Методи оцінювання рівня ефективності діяльності підприємства.....	16
1.3. Напрямки і чинники забезпечення підвищення рівня ефективності діяльності підприємства.....	25
Висновки до розділу 1.....	34
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	36
2.1. Загальна характеристика діяльності підприємства.....	36
2.2. SWOT-аналіз ТДВ «Яготинський маслозавод».....	39
2.3. Аналіз основних показників діяльності підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод».....	42
2.4. Аналіз основних техніко-економічних показників.....	52
Висновки до розділу 2	57
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	59
3.1. Визначення напрямів покращення ефективності господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод».....	59
3.2. Фінансове та економічне обґрунтування запропонованого заходу...	61
3.3. Обґрунтування впливу запропонованого напрямку покращення ефективності господарської діяльності	67
Висновки до розділу 3.....	74
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ	87

ВСТУП

Актуальність роботи. Ускладнення характеру діяльності підприємств у сучасних умовах висуває нові вимоги до інструментів управління і, зокрема, до методів дослідження й оцінювання їх діяльності. Дедалі чіткіше проявляється необхідність в удосконаленні відомих на сьогодні і розробленні нових рішень теоретичного та прикладного характеру, спрямованих на забезпечення високої ефективності аналітичної й управлінської діяльності підприємств у ринкових умовах. Саме тому на цей час склалися об'єктивні передумови для застосування в системі управління діяльністю підприємства такого інструмента, як діагностика господарської діяльності, яка дала змогу би проводити детальне дослідження, одержувати достовірну і повну інформацію про діяльність підприємства, яка б слугувала базою для розроблення та прийняття ефективних управлінських рішень. Застосування економічної діагностики у процесі управління господарською діяльністю підприємства дасть змогу своєчасно виявляти і розпізнавати стан підприємства за непрямими ознаками, що є особливо актуальним в умовах змінності та невизначеності зовнішнього економічного середовища.

Окремі питання вдосконалення методів аналізу та діагностики господарської діяльності підприємства розглянуто в працях зарубіжних і вітчизняних вчених: М. Bartoli, St. Beer, G. Brown, В. Meunier-Rocher, J.- P. Thibaut, М.І. Баканова, О.С. Вартанова, О.І. Гадзевич, В.Г. Герасимчука, М.М. Глазова, В.В. Ковальова, Л.І. Кравченко, Є.В. Мниха, О.І. Муравйова, Н.М. Погостинської, В.Ш. Рапопорта, З.М. Соколовської, О.С. Стоянової, А.Д. Шеремета, Г.О. Швиданенко, О.І. Олексюк та інших. Такі фундаментальні дослідження становлять основу теоретичного дослідження цієї роботи. вка

Метою роботи є пошук, аналіз, вдосконалення можливих форм, методів господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» для подальшого підвищення ефективності підприємства.

Для досягнення зазначеної мети були поставлені та вирішені такі **завдання:**

- розглянуто теоретичні основи діагностики господарської діяльності підприємства;
- ознайомились із технологією, обладнанням та асортиментом продукції ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- проаналізовано основні техніко-економічні показники діяльності підприємства;
- здійснено діагностику господарської діяльності на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- розроблено практичні рекомендації з удосконалення системи діагностики господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод».

Об'єктом дослідження виступає ТДВ «Яготинський маслозавод».

Предметом дослідження є діагностика та обґрунтування напрямків підвищення ефективності господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод».

Для виконання дипломної роботи використано такі **методи дослідження:** методи математично-статистичного моделювання, методи економічного аналізу, методи аналізу динаміки та структури. У роботі широко використовувалися метод таблиць та графічний метод.

Інформаційною базою дослідження дипломної роботи є звітність ТДВ «Яготинський маслозавод», офіційний сайт підприємства, статистична звітність, наукові публікації, аналітичні матеріали, статті, монографії.

Структура і обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та 2 додатків. Загальний обсяг дипломної роботи становить 97 сторінок комп'ютерного тексту.

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ТА ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМКІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та значення господарської діяльності підприємства

Незважаючи на численність досліджень з економічної діагностики, економічна діагностика власне торговельних підприємств досі є маловивченою. Широке коло питань цієї проблеми досліджували в наукових працях вітчизняні вчені-економісти – І.О. Бланка, Л.О. Лігоненко, А.А. Мазаракі, Н.М. Ушакової.

Узагальнюючи підходи до визначення суті діагностики господарської діяльності підприємства, під нею доцільно розглядати "процес розпізнавання на основі розробленої системи показників проблем у діяльності підприємства, встановлення для них характеру, причин і можливих наслідків виявлених відхилень та спрямований на пошук перспективних шляхів і напрямів їх можливого розв'язання для подальшого забезпечення прибутковості та конкурентоспроможності підприємства" [24].

При цьому мета діагностики господарської діяльності підприємства полягає в інформаційному забезпеченні й обґрунтуванні прийняття господарських (фінансових, комерційних, маркетингових, організаційних) рішень. Пошук найбільш ефективних форм управління та дослідження в зв'язку з цим ролі діагностики господарської діяльності дозволило встановити її місце в системі управління діяльністю підприємства, яке визначається тим, що будь-яке рішення в процесі управління може бути прийнято тільки на основі дослідження інформації про стан підприємства на основі принципів економічної діагностики, на базі традиційних і статистичних методів,

математичного програмування та моделювання, побудови прогнозних моделей і сценаріїв. Значення, яке відіграє економічна діагностика в підвищенні ефективності управління діяльністю підприємства, характеризується, на думку Н.О.Сагалакової, ієрархією функцій інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських рішень (рис. 1.1).

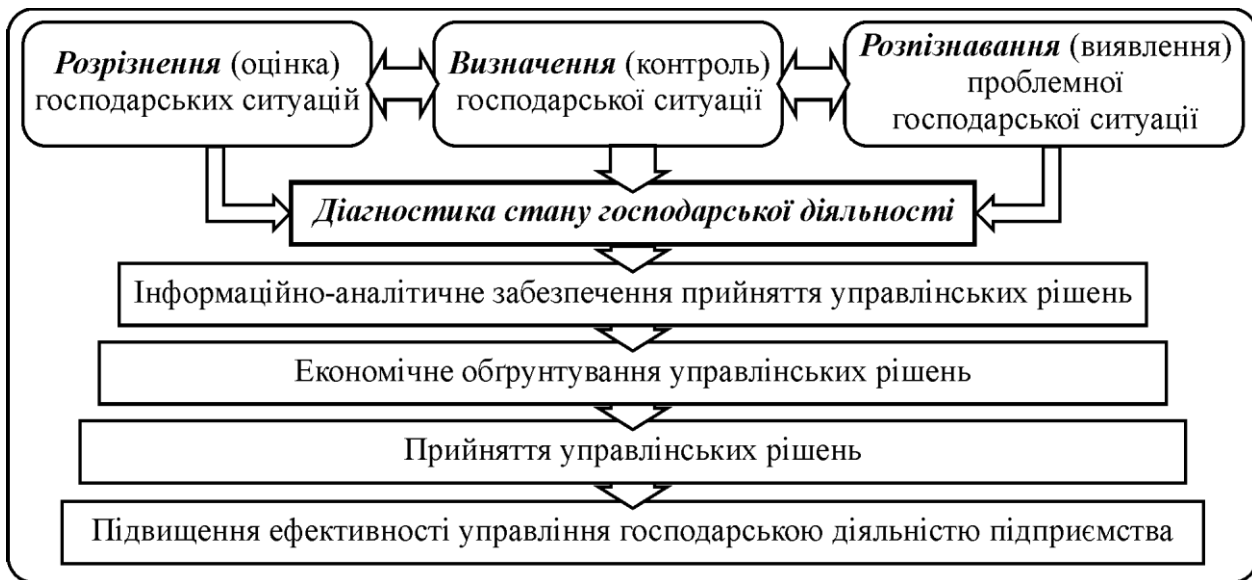

Рис. 1.1. Значення діагностики стану господарської діяльності в підвищенні ефективності управління діяльністю підприємства [24]

Діагностика стану господарської діяльності повинна зайняти важливе місце у рамках системи управління діяльністю підприємства. Вона є ефективним інструментом для інформаційно-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства. Результати діагностики стану господарської діяльності становлять основу для прийняття управлінських рішень, при цьому вони можуть бути використані як для стратегічних, так і для тактичних цілей[15].

Діагностика стану господарської діяльності відносно елементів системи управління діяльністю підприємства є інструментом оброблення та надання

необхідної інформації, вона дає змогу оцінити результативність та ефективність управлінського рішення. Значення діагностики стану господарської діяльності полягає в інформаційно-аналітичному забезпеченні процесу прийняття і реалізації управлінського рішення на підприємстві. Від того наскільки достовірна та повна інформація формується в процесі економічної діагностики, залежить якість прийнятого рішення, а надалі – і підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

Як відомо, у минулому виокремлювали землю, працю й капітал як ключові чинники виробництва; нині до них додають новий чинник – господарський потенціал (потенційну можливість максимально ефективного використання сукупності кадрових, матеріальних і нематеріальних ресурсів). Формування й використання цього потенціалу — це практично і є суттю поняття «господарська діяльність», яке заведено вважати особливою сферою виробничо-господарської або іншої діяльності з метою одержання певного зиску.

Господарська діяльність – це певна система функціонування підприємства, основу якої становлять демократичні форми його економічної діяльності, забезпечення для нього права ініціативи у виборі сфер, форм і методів господарювання, економічної, організаційної та технічної творчості і новаторства. У центрі даної системи знаходиться підприємець - компетентний господарник, здатний забезпечити організацію ведення господарства на базі найновіших досягнень економічної та технічної науки [1].

Підприємцем може бути: дрібний власник, керівник акціонерного товариства, кооператор, орендар і т.д. Господарською діяльністю може займатися, як окрема особа, так і група людей (колективне підприємство). Законодавство України передбачено, що суб'єктами господарської діяльності можуть бути громадяни України та інших держав, не обмежені законом у працездатності або дієздатності, а також юридичні особи усіх форм власності.

Відомо, що серцевину будь-якої економіки складає виробництво, створення економічного продукту. Саме підприємства випускають продукцію, виконують роботи і послуги, тобто створюють основу для споживання і збільшення національного багатства[4].

Зарубіжний досвід підтверджує ефективність існування сектору малих підприємств в сучасній економіці. Будь-яка "здорова" економічна система не може обійтися без балансу великого та малого бізнесу. Малі підприємства відіграють провідну роль у зміні структури форм власності, оскільки фактично представляють приватні інтереси [3].

В умовах масового закриття державних підприємств та стрімкого зростання безробіття розвиток малого підприємництва може створити багато можливостей для працевлаштування широких верств населення. Правильне розуміння сутності господарської діяльності впливає також із визначення її значення для функціонування ефективної системи господарювання. Воно (значення) полягає насамперед у тім, що господарська діяльність[17]:

- по-перше, служить головним фактором структурних змін у системі господарювання;
- по-друге, створює живильне середовище для конкуренції і завдяки цьому стає своєрідним каталізатором соціально-економічного розвитку країни в цілому;
- по-третє, сприяє найефективнішому використанню інвестиційних, матеріальних і нематеріальних ресурсів;
- по-четверте, забезпечує належну мотивацію високопродуктивної праці.

Формування і функціонування соціально орієнтованої та економічно ефективної господарської діяльності можливі за умови створення належного господарського середовища, що має інтегрувати в собі сприятливу суспільно-економічну ситуацію в країні (регіоні), спиратися на розвинену ринкову

економіку з відповідними активними правовими та соціально-економічними регуляторами й ринковою інфраструктурою.

Основними факторами що впливають на господарську діяльність треба вважати[28]:

- стабільність національної кредитно-грошової системи;
- пільгово-стимулюючу систему оподаткування підприємницьких структур (окремих підприємців);
- державну фінансову та інфраструктурну підтримку різномасштабного і насамперед малого підприємництва;
- ефективний правовий захист інтелектуальної і промислової власності;
- науково обґрунтоване й ринкове спрямоване ціноутворення;
- сформованість колективних та індивідуальних матеріальних стимулів;
- інтеграцію підприємництва у світовий економічний простір;
- достатню привабливість іміджу господарської діяльності.

Традиційно існують класична та інноваційна моделі господарської діяльності з альтернативним варіантом їхнього поєднання. Класична модель господарської діяльності незмінно орієнтується на найефективніше використання наявних ресурсів підприємства (організації).

За такої моделі дії підприємця чітко окреслено[2]:

- аналітична оцінка наявних ресурсів;
- виявлення реальних можливостей досягнення поставленої мети бізнесової діяльності;
- використання саме тієї реальної можливості, яка здатна забезпечити максимально ефективну віддачу від наявних фінансових, матеріальних і нематеріальних ресурсів.

Інноваційна модель господарської діяльності передбачає активне використання переважно інноваційних організаційно-управлінських, техніко-технологічних і соціально-економічних рішень у сфері різномасштабного бізнесу [4].

Тому практична реалізація цієї господарської моделі має спиратися на таку послідовно здійснювану систему факторів[29]:

- науково обґрунтоване формулювання головної господарської мети;
- усебічна оцінка зовнішнього ринкового середовища з погляду пошуку альтернативних можливостей реалізації запропонованої господарської ідеї;
- неупереджена порівняльна оцінка власних матеріально-фінансових ресурсів і прогнозованих можливостей;
- конструктивний пошук зовнішніх додаткових джерел відповідних видів ресурсів (за потреби);
- ґрунтовний аналіз потенційних можливостей конкурентів у відповідній ніші ринку;
- практична реалізація завдань інноваційного характеру згідно з прийнятою концепцією господарської діяльності.

Управління господарською діяльністю – процес, в основі якого лежить вплив на колектив підприємства та всі сторони його діяльності з метою отримання максимальних результатів.

Такий вплив на кожному підприємстві та організації виконують управлінські кадри. А отже, ефективний процес управління на підприємстві обумовлює результативність діяльності всього підприємства.

Процес управління виконують люди, а отже ефективність процесу управління залежить від ефективності діяльності управлінського персоналу підприємства, яка в свою чергу складається з ефективності діяльності окремих груп працівників та груп працівників різного рівня освіти, кваліфікації, тощо.

В умовах переходу до ринкових відносин, потрібне гнучке реагування на зміну попиту споживачів на той чи інший вид продукції, росте роль оперативно-виробничого управління. Його завдання – забезпечити чітку і безперебійну роботу підприємства і внутрішньозаводських підрозділів при найбільш ефективному використанні виробничих ресурсів.

Ритмічність виробництва – це ритмічна праця і рівномірний випуск продукції. Це все можна забезпечити планування господарською діяльністю, яке являє собою систему мір, направлених на конкретизацію техніко-економічного плану в часі і просторі. Планування господарською діяльністю є складовою частиною внутрізаводського планування і правильно забезпечує вирішення великого кола завдань[64].

Завданнями управління господарською діяльністю є :

- деталізація і розподіл виробничої програми і інших показників плану економічного розвитку по місцю і часу їх виконання;
- розробка прогресивних календарно-планових нормативів;
- забезпечення робочих місць сировиною, матеріалами, заготовками, деталями, оснасткою, інструментом;
- складання графіків руху предметів праці в часі і просторі і доведення їх до виконавців;
- контроль і регулювання ходу господарської діяльності[2].

Вирішення всіх цих завдань забезпечує чітку, ритмічну роботу всіх структурних підрозділів підприємства і рівномірний випуск продукції[5].

Виробничо-господарська діяльність підприємства включає в себе такі об'єкти, які необхідно запланувати і організувати:

- виробництво товарної продукції;
- технічна підготовка виробництва;

- допоміжні господарства;
- матеріально-технічне забезпечення;
- праця, кадри і зарплата;
- фінансова діяльність[2].

Кожний із перерахованих об'єктів планується і організовується окремо, але всі вони між собою взаємозв'язані і направлені на виконання головного завдання підприємства – здійснення господарської діяльності, направленої на отримання прибутку для задоволення соціальних і економічних інтересів членів трудового колективу і інтересів власника майна підприємства. Центральна ланка – це виробництво товарної продукції. Призначення всіх інших ланок – своєчасне забезпечення в достатній кількості основного виробництва засобами виробництва, матеріалами, трудовими і фінансовими ресурсами.

Реалізація плану виробництва на підприємстві досягається всіма структурними підрозділами. На результати роботи кожної виробничої ланки впливає маса факторів. Для нормального процесу виробництва потрібно виявити ці фактори і їх негативну дію, так як це не буде зроблено, то це приведе до зривів виробництва, це потребує постійного поточного контролю і управління за ходом виробництва.

Метод безперервного нагляду, контролю, управління, регулювання виробничого процесу, заснований на календарних планах і використовує технічні засоби для обміну і аналізу інформації і називається диспетчеризацією[6].

Управління і регулювання виконує облік, контроль і диспетчеризацію виробництва, і відповідає таким вимогам:

- забезпечує єдність показників обміну і контролю;
- достовірність інформації;
- своєчасність інформації.

При управлінні і регулюванні ходом виробництва необхідно звести до мінімуму витрати і відхилення від плану і відновляти графіки виконання виробничих завдань.

Управління господарською діяльністю забезпечує ефективне функціонування всього виробничого процесу, який в свою чергу дуже залежить від потужностей підприємства.

Підвищення продуктивності праці і збільшення випуску продукції по діючому обладнанні досягається за рахунок підвищення якості перероблюваної сировини і матеріалів, запровадження нових технологічних процесів, модернізація обладнання і широке використання передового досвіду колективу підприємства.

Кризовий стан економіки України можна багато в чому пояснити низьким рівнем професіоналізму в управлінні. Втрата професіоналізму викликана тим, що при адміністративно-командній системі більшість керівників мали технократичне мислення, функціонувала система підготовки керівника - конформіста з недостатнім рівнем знань, ділових і професійних якостей, готовністю виконати будь-яку команду, що отримується зверху. При підборі керівників з числа фахівців перевага віддавалася людям, що володіють такими рисами характеру як жорсткість, вимогливість до підлеглих і беззаперечно слухняність вищестоящим, а глибокої професійної компетентності, в тому числі компетентності в спілкуванні, не надавалося серйозного значення.

Запорука успіху діяльності будь-якого підприємства криється в постійному підвищенні ефективності виробництва, систематичному аналізі виробничої діяльності, розробці й упровадженні заходів, націлених на підвищенні ефективності виробництва.

Зниження витрат виробництва, раціональне використання матеріальних ресурсів, досягнення більш високих економічних показників і, насамперед підвищення продуктивності праці й ефективності виробництва, і на цій базі зниження собівартості – найбільш важливі й актуальні задачі працівників

управління виробництвом. Для їхнього вирішення велике значення має удосконалювання управління з метою підвищення його ефективності, оволодіння методами ефективного керування виробництвом, а також розрахунки й порівняння показників ефективності виробництва підприємства[7].

Необхідною умовою вирішення поставлених завдань є науковий пошук, аналіз, узагальнення практики й обґрунтування такої системи управління підприємством, що могла б забезпечити підвищення ефективності виробництва й насичення ринку високоякісними товарами, доступними для масового споживача.

1.2. Методи оцінювання рівня ефективності діяльності підприємства

У нових умовах формування ринкових відносин, функціонування підприємств із різними формами власності необхідно шукати нові шляхи підвищення ефективності суспільного виробництва, а також уміло використовувати економічні методи керування підприємством.

У цьому зв'язку зростає роль економічного аналізу, що є функцією керування. Такий аналіз дозволяє одержати нові характеристики досліджуваного об'єкта дослідження і застосувати обґрунтоване управлінське рішення, що веде до досягнення мети об'єкта[54].

В сучасних умовах необхідна система знань про основи економічного аналізу господарської діяльності, його методах і методології, вміти використовувати економіко-логічні й економіко-математичні методи і моделі при вивченні економічних процесів, що відбуваються на виробничих підприємствах, навчитися методики аналізу головних показників, що характеризують господарську діяльність підприємства, з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Це дозволить освоїти методику і методологію побудови аналізу і використання у своїй практичній діяльності моделей об'єкта дослідження, а також придбати навички практичної роботи з ними, направити творчу думку на удосконалювання організації і методики економічного аналізу відповідно до вимог теорії і практики ринкового господарства.

Володіння прийомами і методами економічного аналізу створює підґрунтя для розвитку їх економічного мислення, набуття здатності сприймати економічні процеси, що відбуваються на підприємствах (а також в інших об'єктах управління) у всій їх багатогранності і взаємозумовленості.

Це особливо важливо в умовах розвитку і поглиблення ринкових засад в нашій економіці, які об'єктивно ускладнюють завдання у сфері прийняття управлінських рішень на кожному підприємстві, на кожному об'єкті управління.

В основі методології фінансово-економічного аналізу лежить діалектичний метод, тобто економічні явища, що вивчаються, аналізуються, розглядаються у зв'язку і взаємозалежності, русі і розвитку. Застосування діалектичного підходу до вивчення цих явищ викликає до життя такі найхарактерніші особливості методу аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств[67].

– По-перше, це системний підхід до аналізу економічних явищ і процесів, який виявляється у комплексному вивченні взаємопов'язаних економічних, організаційних, технічних та інших факторів, у застосуванні системи показників для аналізу.

– По-друге, це широке використання логічних методів, а саме: дедукції та індукції.

Дедукція — такий метод вивчення економічних явищ, коли нові знання про об'єкт здобувають шляхом переходу від загальних фактів до окремих висновків.

Індукція — навпаки, такий логічний метод, за якого міркування ведеться від окремих, поодиноких фактів, положень до загальних висновків. Наочним прикладом використання дедуктивного підходу є розв’язання аналітичної задачі, суть якої зводиться до виявлення причин (факторів), що зумовили той чи інший фінансовий результат діяльності підприємства, наприклад прибуток: спочатку визначають суму прибутку, показники його динаміки, відповідність запланованому рівневі тощо, а далі — всі фактори, які забезпечили саме такий кінцевий результат.

Інша аналітична задача — визначення резерву зростання того чи іншого економічного показника, хоча б того самого прибутку: вона потребує вивчення окремих шляхів досягнення вищого результату за рахунок, наприклад, кращого використання засобів праці, предметів праці, скорочення простоїв, удосконалення технології, маркетингових програм тощо. Вона потребує індуктивного підходу, який забезпечує визначення загального резерву зростання (у нашому випадку — прибутку) за рахунок різноманітних факторів, які його формують.

– По-третє, вивчення причин, які спричиняють зміни тих чи інших явищ економічного життя, оскільки всі явища обумовлені причинно-наслідковою залежністю. Мистецтво аналітика полягає в умінні відшукати найсуттєвіші причини, які найбільшою мірою вплинули на той чи інший результат.

– По-четверте, аналіз передбачає не тільки виявлення напрямків впливу різних причин (факторів) на той чи інший економічний показник, а й надання кожному з цих напрямків конкретної цифрової визначеності і, по можливості, представлення характеру цього впливу у формалізованому вигляді, тобто математично, через певні функції, моделі.

– І, нарешті, по-п’яте, матеріали фінансово-економічного аналізу повинні вміщувати інформацію, яка була б здатна служити базою для прийняття управлінських рішень, спрямованих на розробку проектних варіантів розвитку

підприємства, на підвищення ефективності діяльності за рахунок мобілізації резервів, виявлених аналізом.

Серед традиційних статистичних методів і прийомів, за допомогою яких здійснюється аналітична обробка (головним чином первісна), найпоширеніші такі (рис.1.2):

- використання абсолютних і відносних величин;
- використання середніх величин;
- порівняння;
- побудова рядів динаміки;
- групування;
- балансовий метод;
- індексний метод.

Рис. 1.2. Традиційні статистичні методи і прийоми аналітичної обробки аналізу господарської діяльності підприємства [44]

Абсолютні величини економічних явищ і процесів — це конкретні числові вирази цих явищ і процесів (обсяг виробництва, сума доходів, витрат, прибутку тощо). Без використання даних про ці величини аналіз найчастіше не може бути повноцінним, проте, на противагу статистиці, де абсолютні величини є основними вимірниками, в аналізі вони служать головним чином для розрахунку відносних і середніх величин.

Відносні величини — це величини, які встановлюються шляхом порівняння з будь-якими іншими (процент, питома вага, індекс, темп зростання, прибуток на одну гривню вкладеного капіталу тощо). Тільки відносні величини дають точне і наочне уявлення про розвиток того чи іншого економічного явища.

Середні величини — це абстрактні величини, за допомогою яких досягається узагальнення відповідних сукупностей типових, однорідних явищ, процесів, показників. Без обчислення середніх величин неможливо досліджувати процеси з метою виявлення їх закономірностей, вивчати явища за різними сукупностями, вивчати явища, що змінюються, у динаміці, нівелювати нетипові, випадкові варіанти значень показників.

У фінансово-економічному аналізі найчастіше використовуються такі середні величини[44]:

- середня арифметична проста;
- середня арифметична зважена;
- середня хронологічна;
- середня квадратична.

Порівняння — дуже поширений прийом, який застосовується в аналізі. Саме з нього, звичайно, розпочинається розв'язання багатьох аналітичних задач, саме воно задає напрямок аналітичному дослідженню. У фінансово-економічному аналізі застосовуються такі порівняння[84]:

- явищ, показників у динаміці, тобто з аналогічними даними за минулий період (минулі періоди), що приймається за базовий;
- даних фактичних (звітних) за аналізований період з плановими (бізнес-плановими);
- звітних даних з середніми (у межах підприємства, галузі, держави в цілому, розвинених країн);
- просторові порівняння з даними роботи інших підприємств.

Основна умова ефективності застосування прийому порівняння (і водночас одна з найскладніших задач фінансово-економічного аналізу) — це досягнення зіставності показників, які характеризують процес, що аналізується. Тільки після того, як з'являється повна впевненість, що показники зіставні між

собою за всіма параметрами, можна проводити аналітичні розрахунки, які базуються на порівнянні.

Групування — це прийом аналізу, який полягає у формуванні з масиву даних, що аналізуються, класифікаційних груп за ознаками, істотними з точки зору розв'язання конкретних аналітичних задач. Таке розчленування масиву аналітичної інформації ще до аналітико-статистичної обробки груп, побудованих за певними ознаками, дає можливість виявляти закономірності та тенденції, властиві аналізованим процесам і явищам[27].

З поглибленням аналізу (побудова груп за більшою кількістю ознак, за менші часові проміжки тощо), усередненням підсумкових показників можна аналізувати структуру, структурні зрушення в об'єктах, що аналізуються, визначати залежність між різними показниками. Своєю завершеною метод групування набуває у формі аналітичних таблиць. Без аналітичних таблиць жодна більш-менш складна аналітична задача не може бути розв'язана раціонально.

Балансовий метод аналізу — це відображення й аналіз кількох (найчастіше — двох) груп взаємопов'язаних і взаємоврівноважених економічних показників. У формі балансу підприємство планує свою фінансову діяльність (баланс доходів і видатків), звітує про стан своїх фінансових ресурсів та їх розміщення (бухгалтерський баланс); велике аналітичне значення має складання матеріальних балансів, балансів робочого часу і часу роботи устаткування тощо[67].

Балансовий метод дає змогу аналізувати забезпеченість фінансово-господарської діяльності підприємств ресурсами (трудовими, матеріальними, фінансовими) шляхом досягнення рівності аналізованих взаємопов'язаних показників.

Наприклад, при складанні фінансового плану підприємства (балансу доходів і видатків) аналізується можливість одержання прибутку та інших джерел фінансових ресурсів виходячи з суми необхідних видатків; при

складанні матеріальних балансів аналіз спрямований на пошук варіантів збалансування потреби у тих чи інших ресурсах з джерелами їх надходження (в тому числі за рахунок економії витрат цих ресурсів, знаходження шляхів розширення сировинної бази тощо).

Особливістю об'єктів фінансово-економічного аналізу діяльності підприємств є їх формування під впливом безлічі факторів. Для того, щоб результати аналізу були предметними з точки зору можливості вжиття певних конкретних заходів для підвищення ефективності роботи підприємства, необхідно виявляти відокремлений вплив на кінцевий результат аналізу певних факторів як таких, що зумовлюють цей результат. Тому задача виключення впливу одних факторів на аналізований об'єкт з метою визначення впливу інших є однією з центральних в аналізі, вона має назву елімінування. За допомогою елімінування умовно усувається вплив усіх одночасно взаємодіючих факторів, крім одного, і таким чином послідовно визначається величина впливу кожного з них на кінцевий результат.

Якщо зв'язок між аналізованим об'єктом і факторами, що його визначають, представлений функціонально, тобто через модель (формулу), в аналітичній практиці широко застосовуються такі прийоми елімінування[39]:

- індексний метод;
- метод ланцюгових підстановок;
- метод різниць.

Індексний метод аналізу застосовується для вивчення у динаміці економічних явищ, які формуються під впливом кількох факторів, кожен з яких схильний до змін у динаміці. Класичним прикладом об'єкта аналізу даним методом є обсяг реалізації (продажу) товарів, який формується під впливом певного фізичного обсягу товарів і цін на них. Відомо, що у кожного підприємства (промислового, торговельного) обсяг продажу окремих товарів з року в рік, з місяця в місяць змінюється, так само як і ринкові ціни на ці товари.

За таких умов загальні (групові) індекси обсягу реалізації (продажу) товарів характеризують динаміку загальної виручки від реалізації, але не відповідають на запитання, як змінився обсяг продажу товарів (бо до чисельника і знаменника даної функції входять незіставні величини), а також як у середньому змінилися ціни на реалізовані товари. Загальний індекс не дає змоги виділити окремо вплив факторів обсягу продажів (кількісного) і цін (якісного) на кінцевий результат — виручку від реалізації.

Суть методу ланцюгових підстановок полягає у послідовній, почерговій заміні у функціональній моделі, яка описує базисний рівень економічного показника, базисних параметрів на звітні, в обчисленні умовних результатних показників та їх порівнянні для визначення впливу факторів. При цьому в першу чергу підлягають заміні кількісні параметри, далі — структурні, в останню чергу — якісні.

Якщо у формулі міститься кілька кількісних, структурних або кілька якісних показників, послідовність замін залежить від оцінки того, які з них є основними, а які — похідними, які – вторинні. За почергової заміни базисних показників у формулі на звітні одержані результати можна зіставляти між собою, різниця між кожним наступним та попереднім показником і виражатиме елімінування впливу всіх інших факторів, крім заміненого.

Якщо мультиплікативна модель, що описує взаємозв'язок аналізованого показника, містить у собі лише два співмножники (типу $y = ab$), то для визначення факторів, які впливають на зміну показника y в динаміці (або у порівнянні з бізнес-планом), застосовують спрощений варіант методу ланцюгових підстановок — метод різниць.

Для визначення відокремленого впливу кожного з двох факторів на результатний показник обчислюють різниці між звітними і базисними факторними параметрами і перемножують їх на абсолютні значення іншого факторного параметра, при цьому різницю між фактичними і базисними кількісними параметрами перемножують на абсолютне значення базисного

якісного, а різницю між фактичним і базисним якісним параметрами — на абсолютне значення звітної кількісного.

1.3. Напрямки і чинники забезпечення підвищення рівня ефективності діяльності підприємства

Напрямки підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності - це комплекс конкретних заходів щодо зростання ефективності виробництва в заданих напрямках [74]. У тих випадках, коли підвищення якості продукції, впровадження нової техніки, передового досвіду, технічне переозброєння і реконструкція, впровадження нового господарського механізму впливають на кінцеві результати роботи підприємств, слід як при плануванні, оцінці та стимулюванні діяльності трудових колективів, так і при економічному аналізі повністю виявити і врахувати весь ефект, отриманий за рахунок таких факторів[11].

При обґрунтуванні та аналізі всіх показників економічної ефективності враховуються фактори підвищення ефективності виробництва за основними напрямками розвитку і вдосконалення виробництва. Ці напрямки охоплюють комплекси технічних, організаційних та соціально-економічних заходів, на основі яких досягається економія живої праці, витрат і ресурсів, підвищення якості та конкурентоспроможності продукції. Найважливішими факторами підвищення ефективності виробництва тут виступають[72]:

- Прискорення науково-технічного прогресу, підвищення технічного рівня виробництва, виробленої і освоєваної продукції (підвищення її якості), інноваційна політика;
- Структурна перебудова економіки, її орієнтація на виробництво товарів народного споживання, конверсія оборонних підприємств і галузей, вдосконалення відтворювальної структури капітальних вкладень (пріоритет

реконструкції і технічного переозброєння діючих підприємств), прискорений розвиток наукомістких, високотехнологічних галузей;

- Вдосконалення розвитку диверсифікації, спеціалізації та кооперування, комбінування і територіальної організації виробництва, вдосконалення організації виробництва і праці на підприємствах і в об'єднаннях;
- Роздержавлення і приватизація економіки, вдосконалення державного регулювання, господарського розрахунку і системи мотивації до праці;
- Посилення соціально-психологічних факторів, активізація людського фактора на основі демократизації і децентралізації управління, підвищення відповідальності та творчої ініціативи працівників, всебічного розвитку особистості, посилення соціальної спрямованості у розвитку виробництва (підвищення загальноосвітнього і професійного рівня працівників, поліпшення умов праці і техніки безпеки, підвищення культури виробництва, поліпшення екології).

Серед усіх факторів підвищення ефективності та посилення інтенсифікації виробництва вирішальне місце належить роздержавлення і приватизації економіки, науково-технічному прогресу та активізації людської діяльності, посиленню особистісного фактора (комунікації, співпраця, координація, прихильність справі), підвищенню ролі людей у виробничому процесі. Всі інші фактори знаходяться у взаємозалежності від цих вирішальних чинників [12].

Залежно від місця і сфери реалізації напрямки підвищення ефективності поділяються на загальнонаціональні (державні), галузеві, територіальні та внутрішньовиробничі. В економічній науці країн з розвиненими ринковими відносинами ці шляхи поділяються на дві групи: внутрішньовиробничі і зовнішні або фактори, що впливають на зміну прибутку і контрольовані з боку фірми і неконтрольовані фактори, до яких фірма може тільки підлаштуватися.

Друга група чинників - це конкретні ринкові умови, ціни на продукцію, сировину, матеріали, енергію, курси валют, банківський відсоток, система держзамовлень, оподаткування, пільги по податках і т.д.

Найбільш різноманітна група внутрішньовиробничих чинників у масштабі підприємства, об'єднання, фірми. Їх кількість і зміст специфічні для кожного підприємства залежно від його спеціалізації, структури, часу функціонування, поточних і перспективних завдань. Вони не можуть бути уніфіковані і єдині для всіх підприємств.

Кількісна оцінка внутрішньовиробничих чинників дається в плані технічного і організаційного вдосконалення виробництва - зниження трудомісткості і зростання продуктивності праці, зменшення матеріалоємності та економія матеріальних ресурсів, економія від зниження витрат виробництва і приріст прибутку і рентабельності, приріст виробничих потужностей і випуску продукції, економічний ефект від реалізації заходів, а також конкретні розміри капітальних витрат і терміни реалізації заходів.

Найважливішим попередньою умовою створення цілісного та ефективного господарського механізму, адаптації підприємств до умов регульованого ринку є подальша розробка комплексу теоретичних і методичних питань у плануванні та обліку. У зв'язку з цим виникає необхідність конкретизації напрямків дії та використання головних внутрішніх і зовнішніх чинників підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

Технологічні нововведення, особливо сучасні форми автоматизації та інформаційних технологій, справляють найістотніший вплив на рівень і динаміку ефективності виробництва продукції (надання послуг). За принципом ланцюгової реакції вони викликають суттєві (нерідко докорінні) зміни в технічному рівні і продуктивності технологічного устаткування, методах і формах організації трудових процесів, підготовці та кваліфікації кадрів тощо.

Обладнанню належить провідне місце в програмі підвищення ефективності, насамперед виробничої, а також іншої діяльності суб'єктів господарювання. Продуктивність діючого устаткування залежить не тільки від його технічного рівня, а й від належної організації ремонтно-технічного обслуговування, оптимальних термінів експлуатації, змінності роботи, завантаження в часі тощо[13].

Матеріали та енергія позитивно впливають на рівень ефективності діяльності, якщо розв'язуються проблеми ресурсозбереження, зниження матеріаломісткості та енергоємності продукції (послуг), раціоналізується управління запасами матеріальних ресурсів і джерелами постачання.

Самі продукти праці, їхня якість і зовнішній вигляд (дизайн) також є важливими чинниками ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Рівень останнього повинен відповідати корисній вартості, тобто ціною, яку покупець готовий заплатити за виріб відповідної якості. Однак для досягнення високої ефективності господарювання самої тільки корисності товару недостатньо. Пропоновані підприємством (організацією) для реалізації продукти праці мають з'явитися на ринку в потрібному місці, в потрібний час і за добре обдуманого ціною. У зв'язку з цим суб'єкт діяльності має стежити за тим, щоб не виникало будь-яких організаційних та економічних перешкод між виробництвом продукції (наданням послуг) та окремими стадіями маркетингових досліджень.

Основним джерелом і визначальним чинником зростання ефективності діяльності є працівники - керівники, менеджери, спеціалісти, робітники. Ділові якості працівників, підвищення продуктивності їхньої праці багато в чому обумовлюються дієвим мотиваційним механізмом на підприємстві (в організації), підтримкою сприятливого соціального мікроклімату в трудовому колективі.

Єдність трудового колективу, раціональне делегування відповідальності, належні норми керування характеризують добру організацію діяльності

підприємства (установи), що забезпечує необхідну спеціалізацію та координацію управлінських процесів, а, отже, вищий рівень ефективності (продуктивності) будь-якої складної виробничо-господарської системи.

При переважанні трудомістких процесів досконаліші методи роботи стають достатньо перспективними для забезпечення зростання ефективності діяльності підприємства (організації). Постійне вдосконалення методів праці передбачає систематичний аналіз стану робочих місць та їхню атестацію, підвищення кваліфікації кадрів, узагальнення та використання нагромадженого на інших підприємствах (фірмах) позитивного досвіду.

Стиль управління, який з'єднує професійну компетентність, діловитість і високу етику взаємовідносин між людьми, практично впливає на всі напрямки діяльності підприємства (організації). Від нього залежить, якою мірою будуть враховуватися зовнішні чинники зростання ефективності діяльності на підприємстві (в організації).

Важливою передумовою зростання ефективності діяльності підприємств (організацій) є достатній рівень розвитку мережі різноманітних інституцій ринкової та виробничо-господарської інфраструктури [14].

В даний час всі підприємницькі структури користуються послугами інноваційних фондів і комерційних банків, бірж (товарно-сировинних, фондових, праці) та інших інститутів ринкової інфраструктури.

Безпосередній вплив на результативність діяльності підприємств (організацій) надає належний розвиток виробничої інфраструктури (комунікацій, спеціалізованих інформаційних систем, транспорту, торгівлі тощо). Вирішальне значення для ефективного розвитку всіх структурних елементів економіки має наявність широкої мережі установ соціальної інфраструктури.

Структурні зміни в суспільстві також впливають на показники ефективності на різних рівнях господарювання. Найважливішими є структурні зміни економічного та соціального характеру. Головні з них відбуваються в

таких сферах: технології, наукових дослідженнях і розробках, супроводжувани революційними проривами в багатьох галузях знань (пропорція імпорتنих та вітчизняних технологій); склад і технічний рівень основних фондів (основного капіталу); масштаби виробництва та діяльності (переважно за рахунок деконцентрації з допомогою освіти малих і середніх підприємств та організацій); моделі зайнятості населення в різних виробничих і невиробничих галузях; склад персоналу за ознаками статі, освіти і т.д.

Впровадження досягнень сучасного науково-технічного прогресу і, в першу чергу, безвідходних, маловідходних, ресурсозберігаючих технологій і техніки для їх здійснення. Це збільшує вихід продукції з того ж обсягу переробленої сировини, а значить і фондівіддачу. Заміна чинного застарілого обладнання на нове, більш продуктивне і економічне. При нормально функціонуючої економіці за умовами агрегатної концентрації з подвоєнням потужності машин ціна зростає лише в півтора рази.

Найважливішим фактором підвищення ефективності суспільного виробництва, забезпечення високої його ефективності був і залишається науково-технічний прогрес.

До останнього часу НТП проистекав еволюційно. Перевага віддавалася вдосконалення вже існуючих технологій, часткової модернізації машин і устаткування. Такі заходи давали певну, але незначну віддачу. Недостатньо були стимули розробки та впровадження заходів з нової техніки. У сучасних умовах формування ринкових відносин потрібні революційні, якісні зміни, перехід до принципово нових технологій, до техніки наступних поколінь - докорінне переозброєння всіх галузей народного господарства на основі новітніх досягнень науки і техніки.

Найважливіші напрями НТП:

- Широке освоєння прогресивних технологій;
- Автоматизація виробництва;

- Створення використання нових видів матеріалів.
- Основні шляхи підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності можна представити у вигляді схеми.

В умовах переходу до ринкової економіки, її початкового етапу дуже важливі заходи науково-технічного характеру. Колективи підприємств, їх керівники головну увагу приділяють матеріального стимулювання праці. Велика частина прибутку після сплати податків направляється до фонду споживання. Таке положення ненормально. Очевидно, у міру розвитку ринкових відносин підприємства почнуть приділяти належну увагу розвитку виробництва на перспективу і будуть направляти необхідні кошти на нову техніку, оновлення виробництва, на освоєння та випуск нової продукції [14].

Недостатньо стимулювалися розробка та впровадження заходів з нової техніки. У сучасних умовах формування ринкових відносин потрібні революційні, якісні зміни, перехід до принципово нових технологій, техніки наступних поколінь, необхідно докорінне переозброєння підприємства на основі новітніх досягнень науки і техніки.

Проблема фінансування науково-технічного прогресу, переозброєння підприємств галузі, впровадження нових сучасних конкурентоспроможних технологій, комплексної механізації та автоматизації виробничого процесу і управління, використання прогресивних форм організації виробництва і праці, всього того, що з'являється в цілях підвищення конкурентоспроможності і є самим актуальним, важливим і просто необхідним. На сучасному етапі економіки найбільш дефіцитним ресурсом є фінанси. Фінансових ресурсів недостатньо на будь-якому рівні національної економіки. Тому проблему фінансування науково-технічного прогресу в галузі треба вирішувати багатопланово і багатоканального.

В цілому в економіці загальновідомі джерела фінансування науково-технічного прогресу в рамках розвитку її галузей, проте проблема полягає в їх реальності - можливості, привабливості для зовнішніх інвесторів, гарантії та ін.

Джерелами фінансування науково-технічного прогресу промислового виробництва є наступні:

- Власні кошти підприємств і, насамперед прибуток, що залишається в їх розпорядженні;
- Кошти вищестоящих організацій (для державних і муніципальних унітарних підприємств), асоціацій, концернів, фінансово-промислових груп (для акціонерних, корпоративних підприємств, господарських товариств);
- Вітчизняні інвестори;
- Зарубіжні інвестори.

В даний час підприємства багатьох галузей промисловості знаходяться у фінансовій скруті. Тому фінансування науково-технічного прогресу з власних коштів обмежена. Однак підприємства в ряді галузей промисловості функціонують рентабельно. Мистецтво при використанні прибутку, що залишається в їх розпорядженні, полягає в оптимальному їх розподілі на накопичення і споживання. Як би не було важко, рентабельні підприємства промисловості повинні в першу чергу направляти прибуток та інші фінансові кошти на технічне переозброєння, інноваційну діяльність та інші актуальні напрямки науково-технічного прогресу. З подоланням сформованих труднощів у вітчизняній промисловості, подальшим динамічним розвитком її підприємства промисловості будуть надходити саме таким чином.

Важливим джерелом фінансування науково-технічного прогресу підприємств промисловості повинні стати інвестори, як вітчизняні, так і зарубіжні. Ряд галузей промисловості якраз відноситься до привабливим об'єктам. Однак кредит поки доріг, гарантії недостатні, ризик значний [8].

З економічної точки зору інвестиції в науково-технічний прогрес взагалі привабливі. Все, що вкладається в науково-технічний прогрес, як правило, повертається в кілька разів швидше, ніж в інші сфери.

Лише вміле використання всієї системи перелічених чинників може забезпечити відповідні темпи зростання ефективності виробничо-господарської діяльності.

Висновки до розділу 1

Результати діагностики стану господарської діяльності дають змогу приймати обґрунтовані рішення з управління діяльністю підприємства, оброблені методами економічної діагностики інформаційні потоки використовуються для короткострокового і довгострокового планування, тобто визначаються контрольні значення показників, на які варто орієнтуватися торговельному підприємству у своїй діяльності. Для досягнення визначених значень на етапі планування розробляють і приймають рішення за різними напрямками управління діяльністю підприємства. Саме тому для контролю й оцінювання ефективності управлінських рішень ми рекомендуємо використовувати такий інструмент, як діагностика господарської діяльності підприємства.

Метою діагностики є надання необхідних знань для прийняття рішення суб'єкта управління про використання різноманітного методологічного апарату та інструментарію для визначення стану об'єкта управління у невизначеному середовищі функціонування та розроблення комплексу заходів, спрямованих на поліпшення цього стану. Діагностика виконує три функції: оціночну (визначення стану функціонування об'єкта управління); діагностичну (виявлення можливих змін стану об'єкта); пошукову (визначення можливих заходів покращення або відновлення стану суб'єкта управління). Основними завданнями діагностики стану діяльності підприємства, на наш погляд, є такі: оцінювання особливостей функціонування суб'єктів господарювання у невизначеному зовнішньому середовищі, виявлення ключових чинників впливу, виділення проблемних сфер і «вузьких місць», оцінювання загрози банкрутства; обґрунтування передумов і чинників, що мають істотний вплив на внутрішній економічний механізм функціонування суб'єктів господарювання; узагальнення та систематизація знань у галузі оволодіння навичками здійснення діагностики за різними напрямками діяльності підприємства для

забезпечення ефективного управління; підготовка та обґрунтування конкретних практичних заходів для підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання у конкурентних умовах через покращення (відновлення) стану функціонування, спрямованого на стабільний розвиток.

Вирішення цих завдань дає змогу менеджерам вчасно ідентифікувати можливі загрози та ускладнення в діяльності підприємства у нестабільному ринковому середовищі та на цій основі вживати своєчасних превентивних заходів щодо їх недопущення. Саме це й відіграє важливу роль під час вибору методу оцінювання підприємства та надає перевагу економічній діагностиці порівняно з іншими підходами аналізу й обробки економічної інформації.

РОЗДІЛ II

АНАЛІЗ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1 Загальна характеристика діяльності підприємства.

«Яготинський маслозавод» є одним із найбільших національних виробників молочної продукції. Кількість працівників на заводі становить більше 900 осіб.

Повне найменування українською мовою — Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод», яке було прийняте в 2017 році, до цього підприємство було ПАТ (публічне акціонерне товариство). Скорочене найменування Товариства ТДВ «Яготинський маслозавод». Товариство може мати комерційну назву, що встановлюється Загальними зборами акціонерів Товариства. Комерційна назва Товариства не підлягає обов'язковому відображенню в статуті Товариства. Комерційне (фірмове) найменування може бути зареєстроване в порядку, встановленому законом.

ТДВ "Яготинський маслозавод" входить до складу групи компаній "Молочний альянс" (місцезнаходження: 01011, м. Київ, вул. Лескова, буд. 9). АТ "Молочний альянс" - компанія з централізованою структурою управління фінансами, закупівлями, маркетингом, виробництвом, логістикою та продажами. До складу Групи входять підприємства з виробництва сирів, цільномолочної та кисломолочної продукції, підприємства зі збору та обробки молока та молочної продукції, а також компанії, які здійснюють реалізацію продукції в Україні та за кордоном. Після приєднання до групи компаній "Молочний Альянс" у 2006 році на ТДВ "Яготинський маслозавод" відбулася суттєва реконструкція і технічне переоснащення.

Місцезнаходження (адреса) Товариства: Україна, Київська область, м. Яготин, вул. Шевченка, 213. Місцезнаходженням вважається адреса його виконавчого органу управління. Товариство може розташовувати свої органи, підрозділи, здійснювати господарську діяльність й за іншими адресами, які можуть вказуватись в документообігу з іншими особами. На сьогодні Яготинський маслозавод випускає 36 видів молочної продукції під ТМ «Яготинське»: масло, молоко, сметану, кефір, ряжанку, термостатну молочну продукцію, м'які і кисломолочні сири, йогурти, ноу-хау підприємства – питну закваску з наповнювачами та без них, а також новинки: функціональний кисломолочний продукт Геролакт, Какао на молоці, Велике молоко та кефір.

Візитівкою заводу вже багато років вважається вершкове масло ТМ «Яготинське», яке за майже 60-річну історію свого існування отримало безліч нагород, високу репутацію та любов українців. Гордістю підприємства також є унікальний кисломолочний продукт — закваска «Яготинська» з підвищеним вмістом спеціально підібраних корисних молочнокислих бактерій, які забезпечують продукту м'який приємний смак і виняткову користь для організму. Яготинський маслозавод першим розробив і налагодив випуск готових до вживання заквасок, створивши нову товарну категорію на українському молочному ринку.

З метою поліпшення якості продукції на Яготинському маслозаводі встановлено сучасне високотехнологічне обладнання закритого циклу від світових виробників, яке виключає безпосереднє втручання людини у виробничий процес, починаючи від забору сировини і закінчуючи фасуванням готової продукції. Це гарантує безпеку і якість продукту.

Товариство створене з метою здійснення підприємницької діяльності для одержання прибутку в інтересах акціонерів Товариства, покращення добробуту акціонерів, в тому числі шляхом збільшення ринкової вартості акцій Товариства, отримання акціонерами дивідендів, досягнення позитивного соціального та економічного ефекту та реалізації інших рішень акціонерів.

Основні технічні параметри підприємства: розповсюджується через вільний продаж у всіх регіонах України у фірмових та продовольчих магазинах, супермаркетах, тощо.

Споживча аудиторія (відповідно до плану збуту та ринкових коефіцієнтів читацької активності) подана в таблиці 2.1.

Споживча аудиторія ТДВ «Яготинський маслозавод»

.	Чоловіча/Жіноча
.	Віком від 5 до 65 років
.	Аудиторія з доходом від 1500 грн/міс

Розповсюдження: роздрібна та оптова торгівля по території України; постачання в дошкільні та загальноосвітні заклади, а також лікарні, дитячі будинки, тощо. Спецпроекти. Центр досліджень та сертифікації Халяль «Альраїд» надала сертифікати Халяль продукції підприємству ПАТ «Яготинський маслозавод», який входить до групи компаній «Молочний Альянс».

2.2 SWOT-аналіз ТДВ «Яготинський маслозавод»

SWOT-аналіз дозволяє виявити внутрішні сильні сторони, які дають змогу підприємству, з одного боку, скористатися можливостями, що існують у зовнішньому середовищі, а з іншого – забезпечити відвертання зовнішніх загроз, незважаючи на слабкі сторони системи, а також дослідити слабкі сторони та загрози, щоб вберегти підприємство в майбутньому. Але SWOT-аналіз в контексті системи прийняття управлінських рішень розглянутий недостатньо.

Отже, визначимо основні конкурентні переваги досліджуваного підприємства. Переваги:

- наявність власних інноваційних цехів;
- використання лише натуральних інгредієнтів;

- відсутність ГМО;
- розташування у місті;
- чудове якість і чудовий смак продукції;
- багатий асортимент;
- щодня проведені промо-акції;

Проте є й недоліки, які перешкоджають збільшенню збуту Товариства: - відсутність постійного фахівця з маркетингу. У разі економічної кризи потрібно постійний аналіз ринку, оскільки конкурентів ставати дедалі більше. Їх поява необхідно відстежувати, виявляти конкурентні переваги та удосконалювати свої;

- є випадки, коли доставки продукції зриваються, що негативно б'є по іміджі підприємства;

- низький рівень проведеної рекламної компанії. ТДВ "Яготинський маслозавод" дбає про своїх споживачів. На жаль, мало певні труднощі. Причинами були й важка економічна ситуація у країні й періодична зміна. Сьогодні спостерігається позитивна динаміка за багатьма показниками. Однак у діяльності підприємства наразі є моменти, які негативно впливають на конкурентоспроможність продукції. Певною мірою це пов'язано з низьким рівнем маркетингу.

Проведемо SWOT-аналіз ТДВ "Яготинський маслозавод", за таблицею 2.2, зображену нижче.

SWOT-аналіз ПАТ "Яготинський маслозавод"

	Можливості	Загрози
Сильні сторони	<p>1. Висока якість продукції, що наближена до міжнародних стандартів, технологічне оснащення і наявна виробнича культура, разом з фінансовими ресурсами можуть дозволити розширити географію експорту. 2. Визнання, довіра споживачів, широкий асортимент та безпечна для здоров'я продукція забезпечує постійне збільшення кількості лояльних споживачів. 3. Використання прогресивних технологій і постійне їх оновлення дозволяє розширювати асортиментний ряд і знижувати собівартість молочних виробів, а також звільнювати робітників і зменшувати ФОП.</p>	<p>1. За рахунок підтримання збалансованості між власними та залученими коштами можна зменшити негативний економічний і правовий вплив зовнішнього середовища. 2. Високий рівень виробничої культури і забезпечення належних умов в процесі догляду за тваринами сприяє зменшенню захворюваності серед ВРХ. 3. Безпечність молочної продукції та її висока якість стане в нагоді при подоланні вхідних бар'єрів на зовнішніх ринках. 4. Впровадження нових технологій дозволить конкурувати на рівних з іноземними компаніями.</p>
Слабкі сторони	<p>1. Значна залежність від деяких країн-експортерів і їх вподобань може стримувати розширення асортименту продукції. 2. Розширенню географії експорту може стати на заваді частина продукції, що не сертифікована згідно з міжнародними вимогами. 3. Скорочення виробництва може стримувати збільшення лояльно налаштованих споживачів до даної компанії як в межах країни, так і поза її межами.</p>	<p>1. Дифіцит сировини може поглибитись очікуваними спалахами епідемій серед дійної худоби. 3. Не повна відповідність стандартам може спричинити недоотримання прибутків і не повне подолання бар'єрів на зовнішніх ринках. 4. Залежність від російських ринків та ринків митного союзу разом із нестабільністю економічного середовища в Україні може призвести до банкрутства частини підприємств</p>

Джерело: Складено автором

Сильні сторони(S) ПАТ "Яготинський маслозавод"

Широкий асортимент продукції за доступними цінами.

1. Висока якість продукції.
2. Конкурентоспроможна продукція, максимально наближена до міжнародних стандартів. (ДСТУ ISO 22000:2005 та ДСТУ ISO)
3. Продукція, що виробляється безпечна для здоров'я споживачів.
4. Значна частина продукції експортується.
5. Використання прогресивних технологій виробництва.
6. Високий рівень виробничої культури підприємства
7. Фінансова стійкість.
8. Визнання і довіра споживачів

Слабкі сторони (W) ПАТ «Яготинський маслозавод»:

1. Недостатньо налагоджена маркетингова система.
2. Скорочення робітників в зв'язку з економічними труднощами
3. Не вся продукція відповідає міжнародним стандартам якості.

Можливості (O) ПАТ «Яготинський маслозавод»:

1. Розширення географії експорту.
2. Збільшення числа лояльних споживачів.
3. Постійне навчання працівників, зменшення кількості працюючих.
4. Постійне розширення асортименту продукції для різних вікових та категорій.
5. Зниження собівартості продукції.

Загрози (T) ПАТ «Яготинський маслозавод»:

1. Нестабільність економічного середовища.
2. Захисні бар'єри зовнішніх ринків.
3. Посилення контролю над галуззю.
4. Зростання імпорту продукції через можливе банкрутство дрібних і середніх виробників.

5. Галузь перспективна і приваблива для іноземців

Характеристики підприємства і фактори впливу зовнішнього і внутрішнього середовища потребують систематизації з точки зору характеру їх впливу на діяльність підприємства. Дану аналітичну роботу ми проведемо завдяки класичним запитанням що задаються задля визначення правильного розміщення інформації в чарунках SWOT таблиці.

На основі проведеного SWOT-аналізу, можна зробити висновки, що у підприємства велика кількість сильних сторін, за допомогою яких можна скористатись можливостями, що відкривають нові ринки збуту, зменшення витрат та збільшення споживачів. Але існують також і слабкі місця, які разом з несприятливими наслідками можуть викликати негативні зміни на підприємстві – залежність від експортерів, посилення конкуренції.

2.3 Аналіз основних показників діяльності підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод»

Основними видами діяльності підприємства є виробництво молочних продуктів та роздрібна торгівля. ТДВ "Яготинський маслозавод" виробляє 70 видів молочної продукції, для забезпечення населення Яготинського району та частково м. Києва та Київської області. Надає транспортні послуги на замовлення населення. Діє роздрібна та оптова торгівля переважно продовольчим асортиментом. Торговий патент №697693 від 01.06.2011 видала Яготинська МДПІ в Київській області до 31.05.2016.

Розглянемо активи ТДВ «Яготинський маслозавод» та їх розподіл за 2017-2018 роки, аналізуючи таблицю 2.1, яка наведена нижче.

Таблиця 2.3

Аналіз активів підприємства та їх склад

Види активів	2017	2018	Відхилення	
			абсол відхил., тис грн.	відносне відхил, %
			2018/2017	2018/2017
1. Необоротні активи	294181	366209	72028	24,48
Основні засоби	216956	288984	72028	33,20
Довгострокові інші фінансові інвестиції	77225	77225	0	0,00
2. Оборотні активи	666776	851741	184965	27,74
Всього	960957	1217950	256993	26,74

за 2017-2018 роки на ТДВ «Яготинський маслозавод»

У складі активів підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2017-2018 роки відбулися деякі зміни. Необоротні активи в цілому зросли на 24,48%, паралельно збільшувались і оборотні активи, що в результаті зросли на 27,74%. Як ми можемо спостерігати за таблицею 2.1 нематеріальні активи відсутні за даний період. Сталими в своїй сумі залишились довгострокові інші фінансові інвестиції.

Проведемо аналіз структури сукупних активів по їх відсотковому співвідношенні між об'єктами за Рис. 1.1, зображеного нижче.

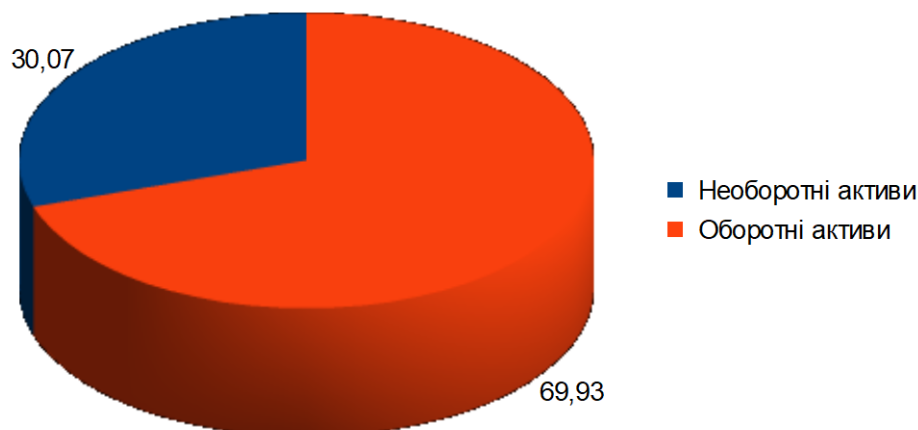

Рис. 2.1 Аналіз структури активів у своєму відсотковому співвідношенні за 2017-2018 роки на ТДВ «Яготинський маслозавод»

На підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод» розподіл активів здійснився наступним чином: необоротні активи складають 30,07%, оборотні 69,93%, які виступають домінуючими. Таке співвідношення свідчить нам про матеріаломістку діяльність підприємства, а як ми вже знаємо дане підприємство займається виробництвом молочних виробів, що вимагає значних сировинних затрат. Також це показує нам високоліквідність та спрямованість коштів коштів підприємства на постійний рух та роботу.

Ефективність використання основних виробничих фондів та їх вплив на кінцеві результати виробництва значно залежать від характеру руху цих фондів як авансованої вартості в умовах конкретного підприємства, а також від їх фізичного стану. Кількісно характер руху основних виробничих фондів визначається за допомогою низки показників.

Найважливішим серед них є:

- коефіцієнт зносу – це сума зносу, поділена на первісну вартість;
- коефіцієнт придатності – 1-Кзн.

Коефіцієнти ефективності показані в таблиці 2.3

Таблиця 2.4.

**Ефективність використання основних засобів підприємством ПАТ
«Яготинський маслозавод»**

Коефіцієнти	2017 рік	2018 рік
Коефіцієнт зносу	0,44	0,42
Коефіцієнт придатності	0,56	0,58
Коефіцієнт приросту	0,2	0,28

Знос основних засобів в 2018 році, порівняно з 2017, зменшився на 0,02.

Це свідчить про оновлення основних засобів даного підприємства, що є позитивною тенденцією. Протилежний показник попередньому коефіцієнт придатності зріс на 0,02 відповідно. В свою чергу коефіцієнт приросту зріс на 0,08, що показує ступінь оновлення вцілому, враховуючи вибулі основні засоби.

Кадрова політика. Середньооблікова чисельність працівників на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2018 рік складає 898 осіб (2017рік – 909 осіб).

Фонд оплати праці на кінець 2017 року становив 74980 тис. грн., а на кінець 2018 року - 109285 тис. грн.

Причинами зростання фонду оплати праці є:

- зростання обсягів виробництва;
- зростання продуктивності праці;
- зниження витрат на 1 гривню собівартості продукції;
- зменшення кількості працівників.

Відрахування на соціальні заходи в аналогічний період становили 1828 тис. грн. Середня заробітна плата на 2017 рік становила 6873 грн, а на 2018 – 10141 грн. Середня заробітна плата технолога по переробці молочної продукції по місту Києву становить 7218 грн..

Робітники ТДВ «Яготинський маслозавод» отримують більше, ніж середню заробітну плату в даній галузі харчової промисловості, тож робітники не почувають себе обманутими та обділеними, а отримують заробітну плату вище середньої.

Це показано в таблиці 2.5.

Собівартість продукції є найважливішим показником економічної ефективності її виробництва. У ній відбиваються всі сторони господарської діяльності, акумулюються результати використання всіх виробничих ресурсів. Від її рівня залежать фінансові результати діяльності підприємства, темпи розширеного відтворення, фінансовий стан суб'єктів господарювання, конкурентоспроможність продукції.

При розподілу собівартості на товари виділяють деякі види витрат, розподіливши на групи. Проведемо аналіз собівартості продукції на ТДВ «Яготинський маслозавод» за таблицею 2.4, зображену нижче.

Таблиця 2.5

Динаміка операційних витрат підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018 рр.

Показники	2017	2018	Відхилення	
			абсолютне	відносне,%
Матеріальні витрат, тис. грн.	1763122	1944364	181242	10,28
Витрати на оплату праці, тис. грн.	74980	109285	34305	45,75
Відрахування на соц заходи	16408	23122	6714	40,92
Амортизаційні відрахування, тис грн.	27668	37373	9705	35,08
Інші операційні витрати, тис. грн.	343904	417386	73482	21,37
Операційні витрати – разом, тис. грн.	2226082	2531530	305448	13,72

Як ми бачимо з таблиці 2.4 всі витрати за аналізований період зростали, найбільшою мірою збільшились витрати на оплату праці на 45,75%, що зумовлено підвищенням мінімальної заробітної плати. В свою чергу відрахування на соціальні заходи та амортизаційні відрахування теж збільшились в значній мірі. Найменшого росту зазнали матеріальні витрати, що збільшились лише на 10,28%.

Даний ріст витрат був зумовлений в більшій мірі збільшення випущеної продукції за 2017-2018 роки.

Проаналізуємо структуру операційних витрат за рис.2.2, зображеного нижче.

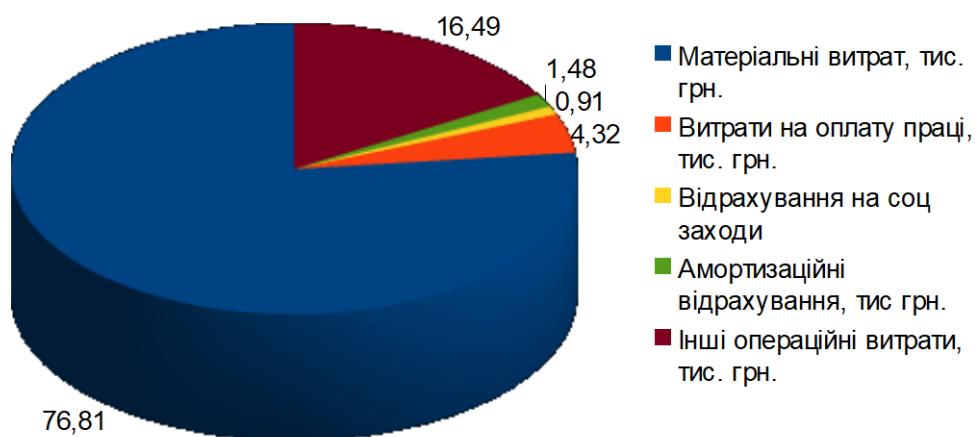

Рис. 2.2 Структура операційних витрат на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018 роки.

З даної таблиці ми бачимо, що на аналізованому підприємстві виробляють матеріаломістку продукцією, яка становить 76,81% всіх витрат. Найменшу частку займає відрахування на соціальні заходи із вмістом 0,91%. Проаналізуємо сукупні витрати на ТДВ «Яготинський маслозавод» для виробництва продукції за таблицею 2.6, наведену нижче.

Динаміка поточних витрат ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показники	2017	2018	Відхилення	
			абсолютне	відносне,%
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	2052854	2342351	289497	14,10
Адміністративні витрати, тис. грн.	22668	26531	3863	17,04
Витрати на збут, тис. грн.	363425	44651	-318774	-87,71
Інші операційні витрати, тис. грн.	0	0	0	0,00
Фінансові витрати, тис. грн.	62046	62482	436	0,00
Інші витрати, тис. грн.	688	1421	733	106,54
Поточні витрати – разом, тис. грн.	2501681	2477436	-24245	-0,97

За таблицею 2.6 можна відслідкувати ріст майже на кожній статті витрат. Найбільшого росту зазнали інші витрати з приростом 106,54%. Але не зважаючи на таку тенденцію поточні витрати в цілому зменшили свій обсяг за рахунок спаду витрат на збут на 87,71%. Через це сукупні витрати зменшились на 0,97%, незважаючи на динамічний ріст об'єму продукції.

Основними причинами збільшення собівартості продукції можуть бути наступні:

- збільшення обсягів виробництва продукції;
- підвищення в ціні сировини, матеріалів, палива та енергії.

Проаналізуємо фінансові результати від операційної діяльності підприємства шляхом розгляду показників, наведених в таблиці 2.7.

**Аналіз фінансових результатів підприємства ТДВ «Яготинський
маслозавод»**

Показники	2017 р	2018 р	Відхилення	
			Абсол	Відносне
Чистий дохід	2706103	3201672	495569	18,31
Валовий прибуток	653249	859321	206072	31,55
Gross margin, %	24,14	26,84	2,70	11,18
Прибуток від операційної діяльності,	259436	367869	108433	41,80
Operation margin, %	9,59	11,49	1,90	19,85
Depreciation, тис. грн.	38666	72028	33362	86,28
ЕВІТДА, тис. грн	203189	325760	33362	86,28
ЕВІТДА margin, %	1,43	2,25	0,82	57,45
Прибуток до оподаткування	200703	309559	108856	54,24
Чистий прибуток	164523	253732	89209	54,22
Net margin, %	6,08	7,92	1,85	30,35

За таблицею 2.7 можна спостерігати тенденцію до росту як чистого доходу, так і чистого прибутку на 18,31% і на 54,22% відповідно. Основне направлення вкладених коштів спрямоване на собівартість продукції. Це ми можемо спостерігати за часткою валового прибутку 26,84%. За прибутком від операційної діяльності можна побачити значну частину адміністративних витрат, витратів на збут, інших операційних витрат, що становлять більшу половину валового прибутку. На рахунок значних витрат у цих статтях потрібно замислитись над доцільністю і ефективністю їх використання, так як за їх рахунок можна покращити якість самої продукції або інших аспектів. Фінальний показник у 7,92% показує нам прибутковість реалізованої продукції, що виражається у досить високому рівні.

Рентабельність – це співвідношення прибутку з понесеними витратами (один із основних показників ефективності діяльності суб'єктів господарювання різних форм власностей, який характеризує інтенсивність їх роботи).

Розглянемо показники рентабельності в залежності від виду прибутку за таблицею 2.7, що зображена нижче.

Таблиця 2.8

**Аналіз показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2017-2018 роки**

Показники	2017	2018	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
Рентабельність активів (за прибутком до оподаткування)	28,52	32,21	3,69	12,94
Рентабельність активів (за чистим прибутком)	23,38	26,40	3,02	12,93
Рентабельність операційної діяльності	11,65	14,53	2,88	24,69

За даними показниками можна визначити ефективність просування діяльності підприємства. При порівнянні рентабельності активів за прибутком до оподаткування та за чистим прибутком можна побачити величину надходження до державного бюджету з даного виробництва. При відсутності податку на прибуток ефективність зростає на 5 пунктів за 2018 рік. За цей період рентабельність за чистим прибутком становить 26,4%, що є вище за ставку національного банку України на вкладення. Тому можна визначити, що діяльність підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» є ефективною.

2.4 Аналіз основних техніко-економічних показників.

Фінансова діяльність — це система форм і методів, які використовуються для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей, тобто це практична фінансова робота, що забезпечує життєдіяльність підприємства, поліпшення її результатів.

Найчастіше фінансову діяльність можна охарактеризувати за допомогою численних показників.

Нижче представлені показники фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод», які розраховувались на основі даних річної фінансової звітності за період 2017 та 2018 роки. Баланс підприємства знаходиться у додатках.

Група показників фінансової стійкості вказує на рівень фінансових ризиків для підприємства та рівень його залежності від позикового капіталу. Висока фінансова стійкість вказує на здатність оперативно реагувати на зовнішні та внутрішні стреси без зниження фінансового та виробничого потенціалу суб'єкта господарювання.

Показники ліквідності вказують на збалансованість поточних зобов'язань та оборотних активів підприємства та свідчать про рівень ризику наявності розривів у платіжному календарі. Значення цих коефіцієнтів, що знаходиться в межах нормативних значень, свідчать про збалансованість структури капіталу, здатність суб'єкта господарювання відповідати за своїми короткостроковими зобов'язаннями, тобто вчасно погашати наявні борги та правильно організувати готівкові та безготівкові розрахунки підприємства.

Показники майнового стану визначають особливості положення підприємства, вартість його активів. В таблиці 3 наведені головні показники майнового стану

Показники рентабельності характеризують здатність понесених витрат (використаних ресурсів) окупитися, що є основою подальшої діяльності

підприємства. Показники рентабельності більш повно, ніж прибуток, відображають результати діяльності підприємства; вони використовуються як інструменти інвестиційної, цінової політики тощо. Таблиця 4 відображає головні показники рентабельності досліджуваного підприємства.

Показники ділової активності дають змогу оцінити ефективність використання підприємством власних коштів. До цієї групи належать різні показники обіговості. Вони мають велике значення для оцінювання фінансового стану підприємства, оскільки інтенсивність обігу коштів, тобто швидкість перетворення їх на готівку, безпосередньо впливає на платоспроможність підприємства

Показники фінансової стану

Таблиця 2.9

Показники	Роки		Відхилення		Нормативне значення
	2017	2018	тис.грн	%	
1	2	3	4	5	6
Власні обігові кошти	-88714	-198919	-110205,0	124,2	-
Оборотні активи	666776	851741	184965,0	27,7	-
Власний капітал	400983	454715	53732,0	13,4	-
Гроші та їх еквіваленти	13430	33152	19722,0	146,9	-
Запаси	122105	111350	-10755,0	-8,8	-
Пасив	960957	1217950	256993,0	26,7	-
Актив	960957	1217950	256993,0	26,7	-
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	-0,13	-0,23	-0,1	75,5	$\geq 0,1$
Маневреність власного капіталу	-0,22	-0,44	-0,2	97,7	$\geq 0,1$
Маневреність власних обігових коштів	-0,15	-0,17	0,0	10,1	> 0
Коефіцієнт покриття запасів	2,2	3,6	1,4	63,0	≥ 1
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,42	0,37	0,0	-10,5	0,4-0,6
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,58	0,63	0,0	7,5	0,4-0,6
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,72	0,60	-0,1	-16,8	≥ 1
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,63	0,51	-0,1	-19,1	0,7-0,9

За даними таблиці можна зробити наступні висновки:

Сума власних обігових коштів за досліджуваний період впала на 124,2%, що свідчить про негативний стан підприємства

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами за весь досліджуваний період знаходиться нижче норми

Більшість показників знаходяться нижче норми, що свідчить, про великий занепад підприємства за 2017-2018рр.

У межах норми знаходяться тільки коефіцієнт покриття запасів та коефіцієнт концентрації позикового капіталу. Приближен до норми коефіцієнт фінансової незалежності.

Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності підприємства подано у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства

Показник	Од.вимір.	Роки		Відхилення	
		2017	2018	натур.	%
Обсяг виробництва:	фіз.од	75 116	82 007	6 891	9,2
Молоко питне		48 811	48 433	-378	-0,8
Кисломолочна продукція		23078	25 708	2 630	11,4
Сирно-творожна продукція		3227	7 866	4 639	143,8
Собівартість продукції	тис. грн	2052854	2342351	289 497	14,1
Середньорічна вартість основних фондів	тис. грн	252970	194789	-58 181	-23,0
Віддача основних засобів	грн/грн	10,7	16,44	6	53,7
Чистий дохід	тис. грн	2706103	3201672	495 569	18,3
Чистий прибуток	тис. грн	164523	253732	89 209	54,2
Чисельність працівників	чол.	909	898	-11	-1,2
Витрати на оплату праці	тис. грн	1763122	1944364	181 242	10,3
Середньорічна вартість оборотних засобів	тис. грн	759258,5	593994	-165 265	-21,8
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	об.	3,6	5,4	2	51,2
Рентабельність продукції	%	6,1%	7,9%	-	1,8

Як видно з таблиці у 2018 р. обсяг виробництва зріс на 9,2% порівняно з обсягом 2017 р.

Збільшення відбувся в основному за рахунок зростання випуску сирно-творожної продукції на 4 639 фіз.од, або на 143,8% порівняно з 2017 р., відбулось незначне зменшення випуску питного молока на 378 фіз.од, або на 0,8%.

Зріс коефіцієнт оборотності оборотних коштів на 2 пункти. Рентабельність продукції виросла на 1,8 процентного пункту.

Висновки до розділу 2

«Яготинський маслозавод» є одним із найбільших національних виробників молочної продукції. Кількість працівників на заводі становить більше 900 осіб.

З метою поліпшення якості продукції на Яготинському маслозаводі встановлено сучасне високотехнологічне обладнання закритого циклу від світових виробників, яке виключає безпосереднє втручання людини у виробничий процес, починаючи від забору сировини і закінчуючи фасуванням готової продукції. Це гарантує безпеку і якість продукту.

На основі проведеного SWOT-аналізу було зроблено висновки, що у підприємства велика кількість сильних сторін, за допомогою яких можна скористатись можливостями, що відкривають нові ринки збуту, зменшення витрат та збільшення споживачів. Але існують також і слабкі місця, які разом з несприятливими наслідками можуть викликати негативні зміни на підприємстві – залежність від експортерів, посилення конкуренції.

У складі активів підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2017-2018 роки відбулися деякі зміни. Необоротні активи в цілому зросли на 24,48%, паралельно збільшувались і оборотні активи, що в результаті зросли на 27,74%. Як ми можемо спостерігати за таблицею 2.1 нематеріальні активи відсутні за даний період. Сталими в своїй сумі залишились довгострокові інші фінансові інвестиції.

На підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод» розподіл активів здійснився наступним чином: необоротні активи складають 30,07%, оборотні 69,93%, які виступають домінантними. Таке співвідношення свідчить нам про матеріаломістку діяльність підприємства, а як ми вже знаємо дане підприємство займається виробництвом молочних виробів, що вимагає значних сировинних затрат. Також це показує нам високоліквідність та спрямованість коштів коштів підприємства на постійний рух та роботу.

Ефективність використання основних виробничих фондів та їх вплив на кінцеві результати виробництва значно залежать від характеру руху цих фондів як авансованої вартості в умовах конкретного підприємства, а також від їх фізичного стану. Кількісно характер руху основних виробничих фондів визначається за допомогою низки показників.

Найважливішим серед них є:

- коефіцієнт зносу – це сума зносу, поділена на первісну вартість;
- коефіцієнт придатності – $1 - K_{zn}$.

Сума власних обігових коштів за досліджуваний період впала на 124,2%, що свідчить про негативний стан підприємства

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами за весь досліджуваний період знаходиться нижче норми

Більшість показників знаходяться нижче норми, що свідчить, про великий занепад підприємства за 2017-2018рр.

У межах норми знаходяться тільки коефіцієнт покриття запасів та коефіцієнт концентрації позикового капіталу. Приближен до норми коефіцієнт фінансової незалежності.

РОЗДІЛ ІІІ

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Визначення напрямків покращення ефективності господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Одним з напрямків покращення ефективності використання виробничих ресурсів будь-якого підприємства в ринкових умовах господарювання є покращення асортименту виготовляємої ними продукції.

Оптимізація структури асортименту продукції, що випускається - один з заходів підвищення ефективності роботи підприємства. Лише виключення з асортименту нерентабельних та малорентабельних виробів може збільшити загальний прибуток на 20-50%. Поміж тим, визначення раціонального асортименту не являється простим завданням. Так, зробивши ставку лише на найбільш прибуткові товарні позиції, можливо упустити можливість закріпитись на привабливому ринку, що негативно вплине в майбутньому.

ТДВ «Яготинський маслозавод» на сьогоднішній день займає велику долю ринку та є одним з лідерів по виробництву молока та кисломолочної продукції. Проведений в попередньому розділі аналіз вказує на раціональне використання ресурсів, при цьому підприємство має не малий чистий прибуток. Отже, в даній ситуації, основним завданням для підприємства має стати ефективне управління отриманим прибутком, використання його як основного джерела для фінансування розширення виробництва, збільшення долі ринку, підвищення якості продукції та розширення асортименту.

Одним з дуже популярних видів продукції на молочному ринку є морозиво. Компанією Research & Branding Group було проведено національне дослідження, згідно з результатами якого в Україні споживають морозиво 73,69% населення. Якщо вірити цьому дослідженню - в сезон дві тритини

споживачів купляють морозиво від 1 до 3 разів на тиждень. Кожен день морозиво купують 11,3%, 1 раз на 2 тижні морозиво їсть така сама кількість споживачів.

Рисунок 3.1

Рисунок 3.1 Динаміка виробництва морозива в Україні.

Результати аналізу ринку морозива в Україні вказують на його високий рівень стійкості перед кризовими явищами. Навіть в нелегкі часи українці не дуже скорочують споживання цих ласощів, а просто обирають більш дешевий продукт даного виду. Підвищення рівня життя населення в результаті відновлення економіки країни дає поштовх на подальший якісний та кількісний розвиток.

Таблиця 3.1

**Динаміка ємності ринку морозива в Україні в натуральному вираженні,
тис.тон**

	2013	2014	2015	2016	2017	2017	2018
						4 міс	4 міс
Виробництво	101,77	95,48	90,25	94,3	96,57	27,41	40,33
Імпорт	1,23	0,32	0,13	0,10	0,26	0,04	0,04
Експорт	2,14	2,14	4,52	4,46	5,07	1,71	1,43
Ємність	100,86	93,67	85,86	89,94	91,76	25,74	38,94
Темп приросту, %		-7,1	-8,3	4,8	2,0		

Не дивлячись на це все- жодна з підприємства Молочного Альянсу не займається виробництвом даного виду продукції. Так, запуск виробництва морозива являється високовартісним, окрім цього на ринку існує велика кількість потужних виробників морозива, з якими вставати в конкуренцію може бути не доцільно і не вигідно. Найбільшими гравцями на даному ринку є ТМ Рудь, ТМ Ласунка, ТМ Лімо, ТМ Ласка, ТМ Хладик, при цьому перші два займають 50,5% всього ринку і кожного року вони лише посилюють свої позиції. Дрібні виробники просто виходять з гри і не витримують конкуренції. Але не слід забувати, що цей продукт має дійсно великий попит з квітня і по кінець вересня і залишається самим популярним, а «Яготинське» знає не одна людина.

Це дозволяє зробити висновки про те, що є доцільною пропозиція для ТДВ «Яготинський маслозавод» встановити додаткове обладнання в виробничий цех, що дозволить запуснути процес виготовлення морозива. Розмістити його ми можемо в цеху з виготовлення сметани, обґрунтовуючи це тим, що в літній сезон морозиво легко замінить сметану. Враховуючи напрямок нашої діяльності ми можемо виготовлювати рідке йогурт-морозиво, на це у нас підуть не такі затрати, як на виготовлення морозива іншого виду. Цей продукт зможе скласти вдалу конкуренцію вже існуючим та популярним маркам, бо він є достатньо інноваційним на нашому ринку. Таким чином, реалізація цього шляху буде сприяти покращенню процесу формування прибутку, розподілу сировини, підтримка та навіть покращення позиції на ринку для ТДВ «Яготинський маслозавод». Що в свою чергу буде сприяти оновленню потенціалу на підприємстві.

3.2 Фінансове та економічне обґрунтування запропонованого заходу.

Розглянемо витрати на впровадження запропонованого заходу, а саме- виробництво йогурт-морозива.

Розподіл загальних витрат на виробництво йогурт-морозива для ТДВ «Яготинський маслозавод» відображено у поданій нижче таблиці 3.2..

Таблиця 3.2.

Стаття калькуляції	Зміст статті
<i>Прямі витрати</i>	
Сировина і матеріали	Сировина та матеріали на виробництво йогурт-морозива згідно технологічного регламенту.
Паливо і енергія	Енергія на технологічні потреби та на приведення в дію технологічних машин та обладнання задіяних у виробництві йогурт-морозива
Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	Амортизація та витрати на забезпечення функціональності обладнання, що здійснює фасування йогурт-морозива
<i>Непрямі витрати</i>	
Основна і додаткова заробітна плата виробничих працівників	Оплата праці виробничих робітників цеху, які задіяні в процесі виробництва морозива
Нарахування заробітної плати	Нараховане ЄСВ на фонд оплати праці виробничих робітників, які задіяні в процесі виробництва морозива
Амортизація основних засобів загальновиробничого призначення	Амортизація обладнання цеху, що використовується у процесі виробництва всіх видів морозива
Загальновиробничі витрати	Витрати цеху з виробництва морозива, які не ввійшли до складу вищевикладених статей
<i>*всі вищеперераховані статті складають собівартість виробництва</i>	
Адміністративні витрати	Витрати на утримання адміністрації підприємства та на управління підприємством
Витрати на збут	Витрати, пов'язані з реалізацією всього асортименту продукції підприємства
Інші операційні витрати	Інші витрати операційної діяльності

До статі «Допоміжні матеріали», в свою чергу, включаються матеріали, що приймають участь в формуванні готової продукції, але які не входять до її складу, тобто це етикетки, матеріали для маркування, пакувальні матеріали тощо.

Транспортування сировини та матеріалів для виробництва морозива виконується за рахунок п/п, через це транспортно-заготівельні витрати включені в собівартість продукції. Розраховується шляхом ділення затрат на транспортування партії на її кількість.

Зворотні відходи відсутні.

Розрахуємо вартість сировини, основних та допоміжних матеріалів:

К-ть*Ц, грн за 1т.

- Сировина:

Молоко коров'яче 3,2% жиру= $0,5 * 8800 = 4400$ грн. *405т=3564000 грн.

- Основні матеріали:

Вершки 40%= $0,183 * 52700 = 9644,1$ грн. *148,23т=7811721 грн.

Молоко сухе знежирене= $0,0652 * 23000 = 1499,6$ грн. *52,812т=1214676 грн.

Цукор= $0,14 * 8500 = 1190$ грн. *113,4т=963900 грн.

Стабілізаційна сист.= $0,07 * 470000 = 32900$ грн. *5,67т=2664900 грн.

Ароматизатор ванілі= $0,0002 * 269000 = 53,8$ грн. *0,162т=43578 грн.

Вода питна= $0,1046 * 10,09 = 1,06$ грн. *84,726т.=854,885 грн.

- Всього: 20078,56 грн, з урахуванням періоду=16263629 грн

Пластикові пляшки= $3333 * 1,3 = 4332,9$ грн.

Транспортно-заготівельні витрати= $20078,56 * 5\% = 1003,93$ грн

- Всього: 25415,38 грн., з урахуванням періоду= 2058640,38 грн.

Витрати на утримання та експлуатацію обладнання являються багатоелементними і розраховуються кошторисним методом. В кошторис включаються всі види витрат, що пов'язані з утриманням та обслуговуванням основного технологічного обладнання, що задіяне у виробництві морозива.

Таблиця 3.3

Розрахунки амортизації основних засобів необхідних для виробництва

Назва	Вартість	Строк	Амортизація
Урівнювальний бачок	91 000	7	13 000,00
Пастеризаційна-охолоджувальна установка	450 000	10	45 000,00
Резервуар для визрівання суміші	76 000	7	10 857,14
Ємність для замішування речовин	94 525	5	18 905,00
Фризер	103 986	5	20 797,20
Автомат з розливу	840 000	10	84 000,00
Всього			48 139,84

З урахуванням періоду: $48139,84/12*4=16046,6$ грн.

До статті « Паливо та енергія» відходять витрати на всі види палива, які безпосередньо використовуються в процесі виробництва.

Розрахунок витрат на електроенергію

Назва	Потужність	К.попиту	Витр-ти
Урівнювальний бачок	175	0,9	1035720
Пастеризаційна-охолоджувальна установка	28	0,9	165715,2
Резервуар для визрівання суміші	90	0,9	532656
Ємність для замішування речовин	38	0,9	224899,2
Фризер	23	0,9	136123,2
Автомат з розливу	170	0,9	1006128
Лабораторна установка	20	0,9	165715,2
Резервуар для зберігання молока	35	0,9	290001,6
Насос відцентрований молочний	23	0,9	190572,48
Ванна	54	0,9	447431,04
Насос для в'язких продуктів	27	0,9	223715,52
Фільтр	7	0,9	58000,32
Гомогенізатор	215	0,9	1781438,4
Комп'ютер	24	0,9	397716,48
Всього			6655832,64

З урахуванням періоду: 2218610,88 грн.

Амортизація основних засобів загальновиробничого призначення нараховується на вартість будівлі цеху та ті основні засоби, які не входять до складу виробничої лінії, але які знаходяться в цеху з виробництва морозива.

Амортизація основних засобів загальнопромислового призначення

Назва	Вартість	Строк	Амортиз
Лабораторна установка	30797,5	5	6159,5
Резервуар для зберігання молока	129000	10	12900,00
Насос відцентрований молочний	8725	5	1745,00
Ванна	17000	5	3400,00
Насос для в'язких продуктів	61200	5	12240,00
Фільтр	1200	5	240,00
Гомогенізатор	7000000	10	70000,00
Комп'ютери 2шт	33000	5	6600,00
Ліцензійне ПЗ	3000	1	3000,00
Стільці 12 шт	3000	5	600,00
Столи 8 шт	3600	5	720,00
Молоковози 3 шт	900000	15	9000,00
Всього			126604,50

З урахуванням періоду: $126604,5/12*4=42201,5$ грн.

Сума витрат на весь період складає:

$20586460,38+16046,6+42201,5+2218610,88=22863319,4$ грн.

На 1 тону готової продукції: $25415,38+19,8+52,1+2739,02=27226,3$ грн

В одній тоні йогурт-морозива 3333 порції. Тобто собівартість однієї порції буде дорівнювати 8,17 грн. Середня ціна на ринку 20 грн. Враховуючи сезонність продукту і зростання попиту в літній час можемо закласти 50% рентабельності продукту. Звідси виходить:

Ціна одиниці= $8,17*1,5*1,2=14,7$ грн

Це конкурентна ціна, що надає можливість самим керувати прибутком, що ми можемо отримати.

Дохід від реалізації морозива за обраною мною ціною складатиме:

$$14,7 * 3333 * 810 = 39686031 \text{ грн.}$$

3.3. Обґрунтування впливу запропонованого напрямку покращення ефективності господарської діяльності

Враховуючи те, що моя пропозиція, щодо вирішення проблем підвищення ефективності діяльності підприємства, являється сезонною- це вирішуюю більший ряд питань, ніж просто пропозиція внесення змін до вже існуючого асортименту продукції.

Пропозиція з встановленням в цеху додаткового обладнання для виробництва йогурт-морозива, що буде здійснюватися щорічно саме в літній період, період найбільшого попиту, тобто з травня по серпень, дає змогу підприємству збільшити обсяг чистого доходу, скоротити деякі види витрат та, в результаті, підвищити ефективність його діяльності.

Враховуючи те, що сума витрат на весь період складає $20586460,38 + 16046,6 + 42201,5 + 2218610,88 = 22863319,4$ грн., а дохід від реалізації морозива за обраною мною ціною складатиме: $14,7 * 3333 * 810 = 39686031$ грн. ми можемо повністю обґрунтовано стверджувати, що пропозиція є доцільною.

Також за рахунок сезонності цієї пропозиції буде вирішено питання вже існуючих на підприємстві працівників. Замість сезонних працівників ми зможемо прийняти постійних та зупинити проблему плинності робітників.

Витрати на заробітну плату залишаються незмінними, так як рішення запропоновано не на весь термін роботи п/п, та не являється повноцінно новим продуктом, а скоріше продуктом-замінником, тобто в тому чи іншому разі з/п залишається незмінною від оплати робітників сметанного цеху.

Сума витрат на весь період складає:

$$20586460,38+16046,6+42201,5+2218610,88=22863319,4 \text{ грн.}$$

На 1 тону готової продукції: $25415,38+19,8+52,1+2739,02=27226,3$ грн

В одній тоні йогурт-морозива 3333 порції. Тобто собівартість однієї порції буде дорівнювати 8,17 грн. Середня ціна на ринку 20 грн. Враховуючи сезонність продукту і зростання попиту в літній час можемо закласти 50% рентабельності продукту. Звідси виходить:

$$\text{Ціна одиниці} = 8,17 * 1,5 * 1,2 = 14,7 \text{ грн}$$

Це конкурентна ціна, що надає можливість самим керувати прибутком, що ми можемо отримати.

Дохід від реалізації морозива за обраною мною ціною складатиме:

$$14,7 * 3333 * 810 = 39686031 \text{ грн.}$$

$$\text{Прибуток} = 39686031 - 22863319,4 = 16822711,6 \text{ грн}$$

$$\text{Чистий прибуток} = 135\ 058\ 168,8 \text{ грн}$$

$$\text{Грошовий потік} = 135058168,8 + 58248,1 = 135116416,1 \text{ грн}$$

Підприємство може дозволити собі не використовувати позики інвесторів, а виконати все за свій рахунок. Але пропоную розглянути варіант інвестування (враховуючи розраховані витрати) на дану пропозицію з 25% ставкою дисконтування на 3 роки.

Спочатку розрахуємо коефіцієнт дисконтування:

$$K_d = 1 / (1 + 0,25)^0 = 1$$

$$K_d = 1 / (1 + 0,25)^1 = 0,8$$

$$K_d = 1 / (1 + 0,25)^2 = 0,64$$

$$K_d = 1 / (1 + 0,25)^3 = 0,512$$

$$\text{Сума } K_d = 1,952$$

Далі розраховуємо дисконтовані чисті грошові потоки:

$$\text{ЧГП} \cdot K_d = 135\,116\,416,1 \cdot 0,8 = 108\,093\,132,9 \text{ грн}$$

$$\text{ЧГП} \cdot K_d = 135\,116\,416,1 \cdot 0,64 = 86\,474\,506,3 \text{ грн}$$

$$\text{ЧГП} \cdot K_d = 135\,116\,416,1 \cdot 0,512 = 69\,179\,605,1 \text{ грн}$$

$$\text{Сумма} = 263\,747\,244,3 \text{ грн}$$

$$\text{ЧПД} = 263\,747\,244,3 - 22\,863\,319,4 = 240\,883\,924,9 \text{ грн}$$

За ЧПД бачимо, що реальні вигоди від реалізації проекту перевищують затрати на проект на 240 883 924,9 грн.

$$\text{Індекс доходності} = 263\,747\,244,3 / 22\,863\,319,4 = 11,54 \text{ грн.}$$

Тобто з 1 грн інвестиції ми отримаємо 11,54 грн. дисконтованого чистого грошового потоку. Це означає, що інвестування є доцільним.

Період окупності:

$$\text{Недисконтований} = 22\,863\,319,4 / 135\,116\,416,1 = 0,17 \text{ року}$$

$$\text{Дисконтований} = 22\,863\,319,4 / 240\,883\,924,9 = 0,1 \text{ року}$$

Отже обидва варіанти менше життєвого циклу проекту.

Щоб визначити ВСД нам необхідно збільшити ставку дисконту при розрахунку ЧПД на наприклад до 250%. Для цього потрібно розрахувати нові значення коефіцієнту дисконтування, аналогічний розрахунок здійснено вище.

Розрахунок дисконтованих чистих грошових потоків проекту для визначення ВСД

Показник	0	1	2	3	Всього
ІВ	22 863				22 863
	319,40	-	-	-	319,40
ЧГП	-	135 116	135 116	135 116	405 349
		416,10	416,10	416,10	248,30
Кд	1	0,285714286	0,081632653	0,023323615	x
ЧГП*Кд	-	38604690,31	11029911,52	3151403,291	52786005,12

ЧПД= 52 786 005,12-22 863 319,40=28 922 685,72 грн

ВСД= $25+240\,883\,924,9*(250-25)/(240\,883\,924,9-28\,922\,685,72)=280,7\%$

За усіма наведеними вище розрахунками можна рекомендувати дану пропозицію до впровадження.

Далі пропоную оцінити рівень ризику:

Таблиця 3.7

Показники	Од. вимір.	Значення
1. Інвестиційні витрати	грош.од.	27226,3
2. Обсяг продажів за проектом	од.	3 333
3. Ціна одиниці продукції	грош.од.	14,7
4. Витрати на сировину	грош.од.	7,63
5. Витрати на енергоресурси	грош.од.	0,82
8. Тривалість життя проекту	років	3
9. Ставка дисконту	%	25

ЧПД=1,952*3333*(14,7-7,63-0,82)*0,82-27 226,3=6117,03 грн

Змінюємо наші вихідні дані на $\pm 10\%$:

1. Інвестиційні витрати $+10\% = 27226,3 + 10\% = 29\,948,93$ грн.
2. Обсяг продажу $-10\% = 3\,333 - 10\% = 3\,000$ од.
3. Витрати на сировину $+10\% = 7,63 + 10\% = 8,39$ грн.
4. Витрати на енергоресурси $+10\% = 0,82 + 10\% = 0,9$
5. Ціна $-10\% = 14,7 - 10\% = 13,23$ грн.
6. Ставка дисконту $+10\% = 25\% * 10\% = 27,5\%$
7. Період $-10\% = 2,7$ років.

Розраховуємо нові значення ЧПД:

При змінні інвестиційних витрат:

$$\text{ЧПД} = 1,952 * 3333 * (14,7 - 7,63 - 0,82) * 0,82 - 29\,948,93 = 3\,394,4 \text{ грн, тобто } -44,4\%$$

При зміні обсягу продажу:

$$\text{ЧПД} = 1,952 * 3000 * (14,7 - 7,63 - 0,82) * 0,82 - 27\,226,3 = 2\,545,6 \text{ грн. тобто } -58,4\%$$

При зміні витрат на сировину:

$$\text{ЧПД} = 1,952 * 3333 * (14,7 - 8,39 - 0,82) * 0,82 - 27\,226,3 = 2\,062,5 \text{ грн, тобто } -66,3\%$$

При зміні витрат на енергоресурси:

$$\text{ЧПД} = 1,952 * 3333 * (14,7 - 7,63 - 0,9) * 0,82 - 27\,226,3 = 5\,690,3 \text{ грн, тобто } -7\%$$

При змінні ціни:

$$\text{ЧПД} = 1,952 * 3333 * (13,23 - 7,63 - 0,82) * 0,82 - 27\,226,3 = -1\,725,3 \text{ грн, тобто } -128,2\%$$

При зміні ставки дисконту:

$$K_d = 1 / (1 + 0,275)^1 = 0,78$$

$$K_d = 1 / (1 + 0,275)^2 = 0,615$$

$$K_d = 1 / (1 + 0,275)^3 = 0,482$$

$$\text{Сума } K_d = 1,877$$

ЧПД=1,877*3333*(14,7-7,63-0,82)*0,82-27 226,3=4 835,91 грн, тобто -20,9%

При змінні періоду життя проекту:

$$Кд = 1/(1+0,25)^1 = 0,8$$

$$Кд = 1/(1+0,25)^2 = 0,64$$

$$Кд = 1/(1+0,25)^3 = 0,512$$

$$\text{Сума } Кд = 1,44 + 0,512 = 1,952$$

ЧПД=1,44*3333*(14,7-7,63-0,82)*0,82+0,512*3333*0,7*(14,7-7,63-0,82)*0,82-27 226,3= 3493,3 грн., тобто -42,9%.

Таблиця 3.8

Показники	Базове значення показника	Базовий ЧПД	Зміна показника		Новий ЧПД	Процент зміни ЧПД	Рейтинг важливості показника	
			відносна	нове значення				
Інвестиційні витрати	27 226,3	6117,03	+10%	29 948,93	3 394,4	44,4	4	
Обсяг продажів	3 333	6117,03	-10%	3000	2 545,6	58,4	3	
Витрати на сировину	7,63	6117,03	+10%	8,39	2 062,5	66,3	2	
Витрати на енергоресурси	0,82	6117,03	+10%	0,9	5 690,3	7	7	
Ціна одиниці продукції	14,7	6117,03	-10%	13,23	-1 725,3	128,2	1	
Ставка дисконту	25	6117,03	+10%	11	4 835,91	20,9	6	
Період життя проекту	3	6117,03	-10%	2,7	3493,3	42,9	5	

Проаналізувавши зміни можемо сказати, що сильніше за все проект реагує на зміну ціни за одиницю продукції, а менш за все за зміну витрат на електроенергію.

Але так, як ціна була встановлена за рахунок запланованої рентабельності, а до ціни конкуренту ще є запас у приблизно 5 грн- це питанні вирішувальне.

Висновок до розділу 3

Одним з напрямків покращення ефективності використання виробничих ресурсів будь-якого підприємства в ринкових умовах господарювання- є покращення асортименту виготовляємої ними продукції.

Одним з дуже популярних видів продукції на молочному ринку є морозиво. Компанією Research & Branding Group було проведено національне дослідження, згідно з результатами якого в Україні споживають морозиво 73,69% населення. Якщо вірити цьому дослідженню- в сезон дві третини споживачів купляють морозиво від 1 до 3 разів на тиждень. Кожен день морозиво купують 11,3%, 1 раз на 2 тижні морозиво їсть така сама кількість споживачів.

Результати аналізу ринку морозива в Україні вказують на його високий рівень стійкості перед кризовими явищами. Навіть в нелегкі часи українці не дуже скорочують споживання цих ласощів, а просто обирають більш дешевий продукт даного виду. Підвищення рівня життя населення в результаті відновлення економіки країни дає поштовх на подальший якісний та кількісний розвиток.

Не дивлячись на це все- жодна з підприємства Молочного Альянсу не займається виробництвом даного виду продукції. Так, запуск виробництва морозива являється високовартісним, окрім цього на ринку існує велика кількість потужних виробників морозива, з якими вставати в конкуренцію може бути не доцільно і не вигідно. Найбільшими гравцями на даному ринку є ТМ Рудь, ТМ Ласунка, ТМ Лімо, ТМ Ласка, ТМ Хладик, при цьому перші два займають 50,5% всього ринку і кожного року вони лише посилюють свої позиції. Дрібні виробники просто виходять з гри і не витримують конкуренції. Але не слід забувати, що цей продукт має дійсно великий попит з квітня і по кінець вересня і залишається самим популярним, а «Яготинське» знає не одна людина.

Це дозволяє зробити висновки про те, що є доцільною пропозиція для ТДВ «Яготинський маслозавод» встановити додаткове обладнання в виробничий цех, що дозволить запуснути процес виготовлення морозива. Розмістити його ми можемо в цеху з виготовлення сметани, обґрунтовуючи це тим, що в літній сезон морозиво легко замінить сметану. Враховуючи напрямок нашої діяльності ми можемо виготовлювати рідке йогурт-морозиво, на це у нас підуть не такі затрати, як на виготовлення морозива іншого виду. Цей продукт зможе скласти вдалу конкуренцію вже існуючим та популярним маркам, бо він є достатньо інноваційним на нашому ринку. Таким чином, реалізація цього шляху буде сприяти покращенню процесу формування прибутку, розподілу сировини, підтримка та навіть покращення позиції на ринку для ТДВ «Яготинський маслозавод». Що в свою чергу буде сприяти оновленню потенціалу на підприємстві.

Враховуючи те, що моя пропозиція, щодо вирішення проблем підвищення ефективності діяльності підприємства, являється сезонною- це вирішую більший ряд питань, ніж просто пропозиція внесення змін до вже існуючого асортименту продукції.

Пропозиція з встановленням в цеху додаткового обладнання для виробництва йогурт-морозива, що буде здійснюватися щорічно саме в літній період, період найбільшого попиту, тобто з травня по серпень, дає змогу підприємству збільшити обсяг чистого доходу, скоротити деякі види витрат та, в результаті, підвищити ефективність його діяльності.

Враховуючи те, що сума витрат на весь період складає $20586460,38 + 16046,6 + 42201,5 + 2218610,88 = 22863319,4$ грн., а дохід від реалізації морозива за обраною мною ціною складатиме: $14,7 * 3333 * 810 = 39686031$ грн. ми можемо повністю обґрунтовано стверджувати, що пропозиція є доцільною.

Також за рахунок сезонності цієї пропозиції буде вирішено питання вже існуючих на підприємстві працівників. Замість сезонних працівників ми зможемо прийняти постійних та зупинити проблему плинності робітників.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Підвищення ефективності діяльності підприємства- це один з найважливіших процесів, які відбуваються в діяльності підприємства, бо існує багато чинників, які призводять до його втрати, наприклад, кризовий стан окремих підприємств, зміна суспільно-економічного ладу в країні

В сучасних умовах господарювання в різних країнах, зокрема і в Україні, усвідомлюють важливість забезпечення розвитку підприємництва. Щоб сьогодні успішно діяти на ринку, організаціям мало володіти матеріально-фінансовими ресурсами, необхідно також шукати нові напрями їх розвитку, насамперед створювати інноваційні продукти, застосовувати нестандартні маркетингові стратегії.

Одним з напрямків покращення ефективності використання виробничих ресурсів будь-якого підприємства в ринкових умовах господарювання- це покращення асортименту виготовляємої ними продукції.

ТДВ «Яготинський маслозавод» на сьогоднішній день займає велику долю ринку та є одним з лідерів по виробництву молока та кисломолочної продукції. Проведений в попередньому розділі аналіз вказує на раціональне використання ресурсів, при цьому підприємство має не малий чистий прибуток. Отже, в даній ситуації, основним завданням для підприємства має стати ефективне управління отриманим прибутком, використання його як основного джерела для фінансування розширення виробництва, збільшення долі ринку, підвищення якості продукції та розширення асортименту.

Мною була поставлена пропозиція для ТДВ «Яготинський маслозавод» встановити додаткове обладнання в виробничий цех, що дозволить запуснути процес виготовлення морозива. Розмістити його я пропоную в цеху з виготовлення сметани, обґрунтовуючи це тим, що в літній сезон морозиво легко замінить сметану. Я запропонувала саме йогурт-морозиво, бо цей продукт зможе скласти вдалу конкуренцію вже існуючим та популярним маркам, бо він є достатньо інноваційним на нашому ринку. Таким чином, реалізація цього

шляху буде сприяти покращенню процесу формування прибутку, розподілу сировини, підтримка та навіть покращення позиції на ринку для ТДВ «Яготинський маслозавод». Що в свою чергу буде сприяти підвищенню ефективності діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Автофій Н. М. Проблеми розвитку плодово-овочеконсервних виробництв в сучасних умовах економіки України / Н. М. Автофій // Проблеми матеріальної культури. Економічні науки. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрану.
2. Аналіз організаційної структури підприємства (на прикладі підприємств гірничої промисловості Кривбасу): Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.04 / О.В. Коновалова; Київ. нац. екон. ун-т. — К., 2016. — 18 с.
3. Андрушків Б.М. Кузьмін О.Є. Основи менеджменту. Львів.: «Світ», 2016. – 328 с.
4. Бабаєва З.Д., Терехова В.Д., Рендуков І.М. та ін. Бухгалтерський облік. Задачі та питання: Учбовий посібник. - М.: Фінанси та статистика, 1995.
5. Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України: статистичний збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 54 с.
6. Балюк С.А., Лісовий М.В., Вітанов О.Д. та ін. Стратегія розвитку овочепродуктового підкомплексу України до 2015року // Вісник аграрної науки.– 2012. – №7. – С. 15-22.
7. Бланк И.А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И.А.Бланк. – К. : Эльга, Ника-Центр, 2004. – 784 с.
8. Васильков В. Г. Організація виробництва: Навч. посібник. — Київ: КНЕУ, 2016. —524 с.
9. Власенко І.Г. Аграрна сфера у забезпеченні продовольчого ринку України // Інноваційна економіка. – 2013. – № 240. – С. 234-236.
10. Глазунов В.Н. Анализ финансового состояния предприятий // Финансы.- 1999. -№2.

11. Гловач О.К. Дискусійні проблеми обліку витрат і калькулювання собівартості продукції // Бухгалтерський облік і аудит. 2015. – №10. – с.3
12. Голишова І.С. Резерви зниження собівартості продукції [Електронний ресурс] / І.С. Голишова. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/vcpi/TPtEV/2017_6/statti/17Golish.pdf
13. Голов С. Ф. Управлінський облік. Підручник. – К.: Лібра, 2013. – 302 с.
14. Гончарова Е.О. Резерви зниження витрат і собівартості. - Л.: ЛФЕІ, 1989.
15. Горобець О. Організація управління витратами на підприємстві//Вісник Тернопільської академії народного господарства. 2014. №7/2. С101-104.
16. Городня Т.А. Оптимізація собівартості продукції підприємства [Електронний ресурс] / Т.А. Городня. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/21_1/326_Gor.pdf
17. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
18. Грещак М.Г., Коцюба О.С. Управління витратами : Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. Київ, 2015. – 131 с.
19. Грузинов В.П., Грибов В.Д. Экономика предприятия. Учебное пособие. М., Финансы и статистика, 2014. – 156 с. 93
20. Давидович І.Є. Управління витратами: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 320 с.
21. Дідик Л.М. Рейтингова оцінка підприємств. – Фінанси України, №5, 1999.- С.30.

22. Друрі К. Основы управленческого и производственного учета – М.: "Юніті-Дана" 2015. – 1071 с.
23. Економіка підприємства : підручник / за ред. С. Ф. Покропивного. – К. : КНЕУ, 2003. – 608 с.
24. Економічна безпека бізнесу: навч. посіб. / [Г. О. Швиданенко, В. М. Кузьомко, Н. І. Норіцина та ін.]; за заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко. К. - .КНЕУ, 2011.– 511 с.
25. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болотах, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2008. – 556 с.
26. Закон України “Про власність”. Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, N 20, С. 249.
27. Закон України “Про господарські товариства”, затверджений Постановою ВРУ №1577-12 від 19.09.91 р. (із змінами №2409-III від 17.05.2001 р.) // ВВР. – 2001. — №31. – Ст. 146.
28. Закон України “Про підприємництво”, затверджений Постановою ВРУ №785-12 від 26.06.90 р. (із змінами №2788-III від 15.11.2001 р.).
29. Закон України “Про підприємства в Україні”, затверджений Постановою ВРУ №888-12 від 27.03.91 р. (із змінами №2470-III від 29.05.2001 р.) // ВВР. – 2001. — №32. – Ст. 172.
30. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посібник / О. В. Клименко; М-во освіти і науки України, Полтавський ун-т споживчої кооперації України. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
31. Куліш С. А., Коростишев О. В. Теорія аналізу господарської діяльності: Навч. Посібник / Харківський держ. економічний ун-т. — Х., 1995. — 62 с.
32. Ластовецький В.Є. Облік витрат по факторам виробництва і центрам відповідальності. - Фінанси та статистика, 2015.

33. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія. – К.: КНЕУ, 2001.- 387 с.
34. Левін В.С. Контроль витрат виробництва в умовах нормативного обліку. - М.: Фінанси та статистика, 2016.
35. Лігоненко Л., Ковальчук Г. Оцінка сплатоспроможності підприємства: Методичні підходи // Економіка, фінанси, право. – 1998. — №9.
36. Миронова Ю.Ю. Економічна сутність собівартості продукції та шляхи її зниження [Електронний ресурс] / Ю.Ю. Миронова. – Режим доступу: http://archive.nbuiv.gov.ua/portal/soc_gum/Eir/2009_3/160-165.pdf
37. Мочалина Є.О. Системи управління витратами: Учбовий посібник. - Іркутськ, 2014.
38. Наказ Міністерства фінансів України «Питання складання фінансової звітності» від 24 лютого 2000 р. №37.
39. Ніколаєва С.О. Особливості обліку витрат в умовах ринку. - М.: Фінанси та статистика, 2016.
40. Ніколаєва С.О. Управлінський облік: Реальність та тенденції розвитку// фінансова газет. - 2015. - № 31-36.
41. Ніконенко С.С. Основи планування, обліку і калькулювання витрат на промислових підприємствах. - М.: Наука, 2009.
42. Облік та аналіз витрат: управлінський аспект / О. Мачулка // Бухгалтерський облік і аудит. – 2017. – № 10. – С. 30-34.
43. Онищенко О.М. Формування в аграрному секторі України організаційної структури ринкової економіки / О.М. Онищенко // Економіка АПК. – 2014. – № 1. – С. 49-54.
44. Орлов О. Планування собівартості продукції / О. Орлов // Економіка України. 2014. – № 12. – С. 39-48.
45. Осипов В.І. Економіка підприємства. Підручник. Одеса, Маяк, 2015

46. Остапюк М.Я. Облік та аналіз діяльності госпрозрахункових підрозділів підприємств. - М.: Фінанси та статистика, 2013.
47. Офіційний сайт ТДВ «Яготинський маслозавод»
48. Палій В.Ф. Ніколаєва Р.А. Особливості обліку витрат в умовах ринку. - М.: Фінанси та статистика, 2003.
49. Палій В.Ф. Основи калькулювання. М., Фінанси та статистика, 2016.
50. Панасюк В.М. Витрати виробництва: управлінський аспект. Ткрнопіль: Астон, 2015. – 288 с.
51. Пасхавер Б.Й. Тенденції та проблеми національного продовольчого споживання // Економіка АПК. – 2014. – № 10. – С. 5-13.
52. Писаренко В.В. Маркетинг овочної продукції, (методические и практические аспекты): Ринок овочної продукції: кон'юнктура, суб'єкти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agromage.com>.
53. Пляшко О.С. Підприємницька діяльність: облік, оподаткування, звітність: [навч. посібник для студ. вищих навч. закл.]. — Рівне : Волинські береги, 2007. — 320с.
54. Подольчак Н.Ю. Організація та управління фінансово- економічної системи: навч. посібник / Н.Ю. Подольчак, В.Я. Карковська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. - 268 с
55. Покропівний С.Ф. та інші. Бізнес-планування: технологія розробки та обґрунтування. Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2017
56. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджений наказом Міністерства фінансів України №87 від 29.11.99р.// Бухгалтерський облік і аудит і — 2017. — №12. — С.35-36.

57. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99р. №87// Бухгалтерський облік і аудит — 1999. — №6.- С.17-20.

58. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати», затверджений наказом Міністерства фінансів України №87 від 31.03.99р.// Бухгалтерський облік і аудит — 1999. — №6. — С.21-26.

59. Попазова О.В. Собівартість продукції: поняття та класифікація [Електронний ресурс] / О.В. Попазова. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/5_PNW_2010/Economics/58886.doc.htm

60. Попович П. Я. Економічний аналіз та аудит на підприємстві: Підручник. – Тернопіль, 1998.

61. Рибалко О.М. Шляхи вдосконалення собівартості та тенденції зміни структури накладних витрат для прийняття управлінських рішень // Держава та регіони серія: Економіка та підприємництво. 2011. – №4. – с.293 – 298.

62. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. / Г.В. Савицька. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2015. – 668 с.

63. Садний К.С. Облік витрат: Система «Стандарт - кост». - М.: ЮНІТІ, 1994.

64. Сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

65. Скрипник М. Собівартість продукції як економічна категорія [Електронний ресурс] / М. Скрипник. – Режим доступу: [http:// archive.nbuv.gov.ua/ portal/ Soc_Gum/ Ecan/ 2015_7/pdf/skrypnyk.pdf](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecan/2015_7/pdf/skrypnyk.pdf)

66. Солодовник Л. М., Пономаренко П. І. Економіка виробничого підприємства: Навч. посіб. / Національний гірничий ун- т. — Д. : НГУ, 2004. — 270с. 95

67. Статистичні дані щодо діяльності підприємств: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрану.

68. Стукова С. А. Система управлінського обліку і контролю. - М.: Наука, 1999.
69. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств. Навчальний посібник.—К.: КНЕУ, 2000.
70. Ткач В.І., Ткач М.В. Міжнародна система обліку та звітності. - М.: Фінанси та статистика, 1991.
71. Ткач В.І., Ткач М.В. Управлінський облік: Міжнародний досвід. - М.: Фінанси та статистика, 1991.
72. Трифонова О.В., Ткачук Ю.М., Принципи управління витратами промислових підприємств //Прометей, 2011 р. – 146 с.
73. Україна у цифрах 2015: статистичний збірник / за ред. І. М. Жук. – К, 2016. – 239 с.
74. Українець, М. Шляхи вдосконалення системи управління витратами на підприємстві [Текст] / М. Українець, М. Собчук, І. В. Семчук // Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [м. Вінниця, 12 квітня 2016 р.] : у 2-х т. / орг. ком. : А. І. Крисоватий, З.-М. В. Задорожний, Б. В. Погріщук [та ін.]. - Вінниця : ВННІЕ ТНЕУ, 2016. - Т. 2, ч. 2. - С. 11.
75. Фінансова звітність ТДВ «Яготинський маслозавод»
76. Фрідман П. Аудит: переклад з англ.. М.: Аудит, 2014.
77. Фрідман П. Контроль витрат і фінансових результатів при аналізі якості продукції: Переклад з англ.. - М.: Аудит, ЮНІТІ, 2015.
78. Хопчан М. Стратегія формування витрат виробництва на підприємстві / Марія Хопчан, Наталія Костецька // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – Тернопіль, 2001. – Вип. 18. – С. 68–70.
79. Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж. Бухгалтерський облік: Управлінський аспект: Переклад з англ.. - М.: Філін, 1999

80. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства. Навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2000. – 136 с.
81. Чумак Л.Ф. Сучасні тенденції розвитку підприємства / Л.Ф. Чумак // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vestnikdnu.com.ua>.
82. Шегда А.В., Харченко, Ю.А., Сагайдак Т.Б., Пашню Л.О. Економіка підприємства збірник тестів і задач: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 240 с.
83. Шило В. П. Фінанси підприємств : теорет.-практ. посіб. / В. П. Шило, С. Б. Ільїна, С.С.Боровська, В.В.Барабанові. – К. : ВД „Професіонал”, 2012. – 288 с.
84. Шим Джей К., Сігл Джоел Т. Методи управління вартістю та аналізу витрат: Переклад з англ.. - М.: Філін, 2006.
85. Шмаглій О.Б. Плодоовочевий сектор України: чинники розвитку та пріоритети зростання / Економіка України. – 2015. – 5 (642). – С. 52-68
86. Ягурова А. Управлінський облік: досвід економічно розвинутих країн. М.: Економіка, 2016.

ДОДАТКИ

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	499	2498	0
первісна вартість	1001	2447	4587	0
накопичена амортизація	1002	1948	2089	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	364	336	0
Основні засоби:	1010	175456	214122	0
первісна вартість	1011	320012	384869	0
Знос	1012	144556	170747	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
Знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	6102	77225	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	109	0	0	0

	0			
Усього за розділом I	109 5	182421	294181	0
II. Оборотні активи				
Запаси	110 0	104155	122105	0
Виробничі запаси	110 1	56680	51510	0
Незавершене виробництво	110 2	3885	4279	0
Готова продукція	110 3	42338	64448	0
Товари	110 4	1252	1868	0
Поточні біологічні активи	111 0	0	0	0
Депозити перестраховування	111 5	0	0	0
Векселі одержані	112 0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	112 5	212497	285378	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	113 0	3675	8154	0
з бюджетом	113 5	951	24	0
у тому числі з податку на прибуток	113 6	902	0	0
з нарахованих доходів	114 0	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	114 5	151493	233296	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	115 5	5351	418	0
Поточні фінансові інвестиції	116 0	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	116 5	34704	13430	0
Готівка	116 6	396	14	0
Рахунки в банках	116 7	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	117 0	419	884	0
Частка перестраховика у страхових резервах	118 0	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	118 1	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	118 2	0	0	0

резервах незароблених премій	118 3	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	7967	3087	0
Усього за розділом II	1195	521212	666776	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	703633	960957	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	232711	397186	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	236508	400983	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	207018	201670	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0

резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0

Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	207018	201670	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	75964	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	72125	116092	0
за розрахунками з бюджетом	1620	11435	11153	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	8733	0
за розрахунками зі страхування	1625	551	841	0
за розрахунками з оплати праці	1630	2047	2918	0
за одержаними авансами	1635	0	0	0
за розрахунками з учасниками	1640	601	594	0
із внутрішніх розрахунків	1645	162248	124334	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	4969	5976	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	6131	20432	0
Усього за розділом III	1695	260107	358304	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	703633	960957	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

дані відсутні
Сіренко О.О.
Гишко В.Й.

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 12 місяців 2017 р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2706103	2024684
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2052854)	(1521831)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: Прибуток	2090	653249	502853
Збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	3220	4568
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(22668)	(18457)
Витрати на збут	2150	(363425)	(268928)
Інші операційні витрати	2180	(10940)	(13132)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і	2182	(0)	(0)

сільськогосподарської продукції			
---------------------------------	--	--	--

Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	259436	206904
Збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	3382	4289
Інші доходи	2240	619	792
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(62046)	(53774)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(688)	(152)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	200703	158059
Збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	36180	28428
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	164523	129631
Збиток	2355	(0)	(0)

I. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	164523	129631

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1763122	1409205
Витрати на оплату праці	2505	74980	61650
Відрахування на соціальні заходи	2510	16408	13480
Амортизація	2515	27668	26299
Інші операційні витрати	2520	343904	253166
Разом	2550	2226082	1763800

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ
ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	361592	361592
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	361592	361592
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки

дані відсутні

Керівник

Сіренко О.О.

Головний бухгалтер

Гишко В.Й.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2018 р.

Форма №1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	--	--
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	--	--
накопичена амортизація	1002	--	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	216956	288984
первісна вартість	1011	389792	497008
Знос	1012	172836	208024
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--

інші фінансові інвестиції	1035	77225	77225
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	294181	366209
II. Оборотні активи	1100	122105	111350
Запаси	1101	51510	70728
Виробничі запаси	1101	51510	70728
Незавершене виробництво	1102	4279	6042
Готова продукція	1103	64448	30856
Товари	1104	1868	3724
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, Послуги	1125	285378	315882
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8154	8745
з бюджетом	1135	24	37
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх Розрахунків	1145	233296	380464
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	418	913
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	13430	33152
Готівка	1166	14	23
Витрати майбутніх періодів	1170	884	187
Інші оборотні активи	1190	3087	1011
Усього за розділом II	1195	666776	851741
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи Вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	960957	1217950

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	397186	450918
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	400983	454715
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	201670	163493
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	201670	163493
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	75964	154819

Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	116092	155939
розрахунками з бюджетом	1620	11153	13066
у тому числі з податку на прибуток	1621	8733	9087
розрахунками зі страхування	1625	841	1266
розрахунками з оплати праці	1630	2918	4645
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з Учасниками	1640	594	1789
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх Розрахунків	1645	124334	215919
Поточні забезпечення	1660	5976	9567
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	20432	42732
Усього за розділом III	1695	358304	599742
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	960957	1217950

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2018 рік

Форма №2

Код заДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3201672	2706103
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2342351)	(2052854)
Валовий: Прибуток	2090	859321	653249
Збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	5034	3220
Адміністративні витрати	2130	(26531)	(22668)
Витрати на збут	2150	(446501)	(363425)
Інші операційні витрати	2180	(23454)	(10940)
Фінансовий результат від операційної діяльності: Прибуток	2190	367869	259436
Збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	5477	3382
Інші доходи	2240	116	619
Фінансові витрати	2250	(62482)	(62046)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(1421)	(688)
Фінансовий результат до оподаткування: Прибуток	2290	309559	200703
Збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-55827	-36180
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після Оподаткування	2305	--	--

Чистий фінансовий результат: Прибуток	2350	253732	164523
Збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним Доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	253732	164523

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1944364	1763122
Витрати на оплату праці	2505	109285	74980
Відрахування на соціальні заходи	2510	23122	16408
Амортизація	2515	37373	27668
Інші операційні витрати	2520	417386	343904
Разом	2550	2531530	2226082

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	--	--
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	--	--
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	--	--
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	--	--
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--